

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 17 (2460) 1997 BALANDIS-APRIL 22

• LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

• 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA — \$1

Mažėti nebegalime

Tautos apkarpymo ir kitataučiais praskiedimo vyksmas laiko tėkmėje nebuvo niekuomet apimęs. Ir varuose, ir pietryčiuose nuolatinės svetimybų bangos skalavo mūsų teritorijos krantus, su žeme lygino lietuviškąsias "smėlio piliis".

Etnografiniai klausimai raizgėsi per šimtmečius, ir sprendimai dažniausiai būdavo vis mūsų nenaudai. Tuo reikalu straipsnių paskelbta gana daug. Dažnas jų aiškino išvadą, kad mūsų pralaimėjimai esą tik dėl kaimynų imperialistinių kėslų. To, žinoma, negalima paneigti. Tačiau, atrodo, kad per mažai pasigilinama į tai, kiek ir kaip mes patys priešinomės, kiek buvome atsparūs ir pasirengę dėl savo žemių kovoti ne vien tik kardų, bet ir kitais, net patvaresniais būdais. To kaip tik ir trūko. Požiūris, kad jei fiziškai neatsilaikytą, pasidavimas neišvengiamas, tęsiasi net iki vėlyviausių laikų. O pasiduodant jau galima priimti įsiveržėlio pasiūlymus, visai taikstytis, kad būtų kaip nors asmeniškai geriau, ir tautai naudingiau. O ne vieno eilinio žmogaus galvosena sukūrė dažnai liaudyje kartojamą posakį: ką mes prieš tokią galybę. Nusizeminimo ir susimenkinimo laipsnis buvo kone tobulas. Tokioje būsenoje tik vergo įvaizdis gali būti suprantamas. Taip tas pataikavimas, nuolatinis lankstymasis per kartų kartas sukūrė būdingą bruožą, kuris dažnai pastebimas ir politiniame valstybės gyvenime — kad tik kaip nors neužrūstintume kaimynų, kad tik sutartyse būtų įrašyta pirmiausia juos patenkinantys paragrafai. Su didesniu ar sau lygiu kaimynu tariantis vis prasikiša ta būdinga nuolaidžiavimo dvasia.

Amžinos nuolaidos ir perdėti svetimųjų garbinimai (užsieninės kogninės gražesnės), nėra abejonės, padėjo maišyti ir siaurinti mūsų etnografines ribas. Užtekto šimtmečio, kad ten, kur lietuvių būta, stovėjo įsitvirtinęs svetimtautis, primetęs žemės savininkui, teisėtam srities šeimininkui, savo kalbą, kultūrą, net ir religiją. Šitoks teritorijos pakraščiu skalavimas sumažino tautą. Blogiausia betgi ne vien tik tas. Žvilgtelėjus pračint matomas ir kitas kenksmingas reiškinys — tam tikras išsivysimas krašto viduje. Dažniais atvejais miestiečiai, ypač labiau išprusę, mėgdavo šaipytis iš kaimiečių. Net besimokančio, šviesesnio jaunimo tarpe buvo prigijęs iš kažkur atklydęs posakis "ar tu kvailas ar iš kaimo". Kita vertus, kaimiečiai ir miestiečiai susigrupavimas tautybei tiesioginės įtakos neturėjo. Bet vis dėlto senesnioji miesčionija buvo linkusi simpatizuoti daugiau svetimtauties nei saviems kaimiečiams, o laiko tėkmėje tautai nemaža žala buvo ir lietuviškos bajorijos didelės dalies praradimas kažkaip įsitikinus, kad "ponas" nėra savas. Visos tos tautų mažinančios ir silpninančios klaidos viena kartą turėtų būti atitašomos. Sunkiausia problema bus etnografiniai pakraščiai, kur kultūrų ir ekonominį laimėjimų įtakos lems pasirinkimą. Nuo to turbūt ir reikėtų pradėti. Pietryčiai šaukiasi pagalbos. Ten lietuviškos salos ne tik turėtų būti išlaikytos, bet ir išplėtos. Skelbtina kultūrinio žygio mobilizacija. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Nenori atstumti Kinijos

Užsienio reikalų ministerio Lloyd Axworthy pranešimu, Kanada nedalyvaus tarptautinėje rezoliucijoje, pasmerkiančioje Kiniją dėl žmogaus teisių pažeidimų. Kanada yra rėmusi šešias panašias rezoliucijas, teikiamas JT žmogaus teisių komisijai. Ši kartą taip pat atsisakė dalyvauti Prancūzija, Vokietija, Italija ir Ispanija. Ministeriui pirmininkui Jean Chretien besilankančiam Vašingtone, prezidentas Bill Clinton tikėjosi gausių jo pritarimą šiai rezoliucijai, tačiau J. Chretien jo nedavė.

Kanada laukia Kinijos paramos JT-ose dėl savo taikos palaikymo misijos Haijtyje pradžiai, tad nenorėjo jai prieštintis žmogaus teisių srityje. O JAV bėms svarbu, kad Kanados daliniai liktų Haijtyje, norint išvengti iš Haičio atvykstančių pabėgėlių antplūdžio Floridoje.

Ministeris Axworthy teigė, kad Kanada įims kitų dvišalių iniciatyvų su Kinija žmogaus teisių srityje. Jose šis valstybės jau sutiko dalyvauti. Pirmoji iš jų bus Azijos kraštų simpoziumas žmogaus teisių klausimais, vykstantis Kanadoje šiais metais kaip dalis "Asia-Pacific Economic Co-operation Forum", kuriame Kanada vadovauja.

Ministeriui pirmininkui J. Chretien besilankančiam Vašingtone buvo pasirašyta JAV ir Ka-

nados sutartis dėl oro taršos (smog) mažinimo galimybių. J. Chretien vadovaujama vyriausybė stengiasi išskirti gamtos saugos klausimą artėjant federaciniam rinkimams (kurie gali įvykti birželio mėn.), nes apklausos rodo, jog kanadiečiams jis yra itin svarbus.

Ontario aplinkosaugos ministerija yra atradusi, kad nuo oro taršos miršta net 1800 provincijos gyventojų, o provincijos pietinėje dalyje pusė oro taršos atsiranda iš JAV.

Gamtosauga dėl biudžetinių apribojimų vėlgi pakenks JAV ir Kanados pastangų lėtinimas mažinant rūgščių lietu. O JAV pradės švelninti arba atpaaiduoti elektros pramoniių taisykles, draudžiančias veikti anglimis varomas jėgaines, kurios smarkiai didina rūgščių lietu.

Naujosios sutartys nenustatys JAV ir Kanados įsipareigojimų, tik numato informacijos pasikeitimą dėl tyrimų eigos.

Kanados žvejybos reikalų ministeris Fred Mifflin tikisi, kad menkių (cod) skaičiai yra pakankamai pakilę Niufaundlando provincijos pietų vandenyse, todėl žvejams bus leidžiama jų prigaudyti iki 10,000 tonų. Jis savo pranešimą grindžia "Fisheries Resource Conservation Council" nustatytais gais (Nukelta į 8-tą psl.)

Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre Čikagoje, 1997.IV.6 dalis liet. organizacijų atstovų su Lietuvos seimo pirm. prof. V. LANDSBERGIU. Iš k.: St. Baras, G. Giedraitytė, A. Kerelis, ambasadorius dr. A. Eidintas, V. Naudžius, J. Žygas, A. Paužuoilis ir B. Jasaitienė. Žemiau: prof. V. LANDSBERGIS su grupe lietuvių visuomenės veikėjų. Iš k.: dr. P. Kisieliū, R. Narušienė, prof. V. Landsbergis, M. Remienė, P. Vaičekas, A. Paužuoilis.

LIETUVOS SEIMO PIRMININKAS ČIKAGOJE

Nauja valdžia - nauja šluota

Prof. Vytautas Landsbergis pareiškė: reikalai gerėja daugelyje sričių, nors dar yra daug taisytinų dalykų • Lietuva vis dar daugiau perka negu parduoda • Lietuvos nepriklausomybės atstatymas dar nebaigtas — neišspręstas saugumo klausimas • Vakarių politikai labiau klausio Rusijos, o ne Baltijos valstybių balso • Svečio kalba domėjosi Čikagos žiniasklaida

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ

Lietuvos seimo pirm. prof. Vytautas Landsbergis, savo kelionės į Vašingtoną, DC, progą, JAV LB krašto v-bos pakvietimas, lankėsi Čikagoje ir po šv. Mišių Tėvų Jėzuitų koplyčioje kalbėjo pilnutėli klausytojų Jaunimo centro salėje. Jo pranešimo klausėsi daug or-jų vadovų ir visuomenės veikėjų, o tarp daugelio svečių buvo ir Lietuvos ambasadorius JAV dr. A. Eidintas.

Prof. V. Landsbergis pristatė JAV LB kr. v-bos pirm. Regina Narušienę ir pakvietė Stasį Barą sugiedoti JAV ir Lietuvos himnus. Savo kalboje prof. V. Landsbergis palietė Lietuvos vidaus padėtį ir jos užsienio politiką.

Pažangos ženklai

Po seimo ir savivaldybių rinkimų Lietuva yra politiškai pasikeitusi. Žmonės įsitikino, kad jų dalyvavimas balsavimuose nėra bereikšmis, gali daug ką nulemti ir keisti Lietuvoje. Pusė visuomenės jau yra politiškai aktyvi, bet norime, sakė seimo pirmininkas, kad žmonės dar daugiau domėtųsi politika ir dalyvautų rinkimuose.

Toliau seimo pirmininkas kalbėjo apie tai, kas daroma įstatymų leidyboje, ūkio reikalo, teisingumo tvarkyme. Jau yra priimti valdininkus liečią įstatymai, keičiami valdininkai dėl jų netinkamumo užimamoms pareigoms, kyšininkavimo, saviškių protegavimo, ne teisėto turto pasisavinimo ir t.t., bet ne dėl to, kad jie yra kitų politinių įsitikinimų negu dabar valdančioji vyriausybė. Dabar jau galima jausti įsigalint naują tvarką ir atsakomybę.

Ūkinės pastangos

Ūkio srityje siekiama ūkio

gaivinimo. Jei didžiulės valstybinės įmonės nesugeba produktyviai dirbti, turės užleisti vietą kitoms. Reikia atsisakyti paslėptos bedarbystės, buvusios valdžios paveldėto palikimo. Ūkio skatinimo programa yra nukreipta į smulkų verslą. Lėšos duodamos tik paruošus verslo planus, ne kaip pašalpa ar draugų parama. Yra paskelbtas vyriausybės sprendimas, kaip veikti kaimui remti fondas. Ūkininkas galės gauti paskolą iš banko, nes valstybė bus jo garantas. Žmonės jau ima jausti vyriausybės pastangas, nes šiek tiek didinamos pensijos, atlyginimai, vykdoma sveikatos apsaugos reforma.

Mokesčių pertvarka

Vyriausybė ir seimas ėmėsi žygių sutvarkyti mokesčių sistemą. Ankščiau buvo surenkama tik pusė mokesčių, nes daug kas gaudavo lengvatų ar būdavo visai atleidžiami nuo mokesčių. Dabar dalykai taisosi paskelbus, kad bus imtasi griežtų priemonių dėl mokesčių nemokėjimo. Biudžeto reikalai pradeda gerėti, gerėja ir ūkio reikalai, nors Lietuva dar vis daugiau perka nei parduoda užsieniui. Bet kai kuriose srityse auga eksportas, nes lengvoji pramonė, įvairūs audiniai užkariauja rinką.

Lietuvos pervežimų verslas didžiaisiais sunkvežimiais užima žymią poziciją Europoje. Per Lietuvą yra daug prekių vežama ir būtų galima dar daugiau uždirbti, jei būtų pagilintas Klaipėdos uostas. Bet yra ir liūdnų dalykų, pvz. dėl korupcijos sunaikintas žvejybos laivynas!

Kova su nusikaltėliais

Seimo pirmininkas minėjo, kad naujoji valdžia susidūrė ir su pagedusia teisėtvarka, pvz, munitinės tvarkėsi kaip valstybė

valstybėje ir pelnu dalinasi, o Lietuvos valstybei tekdavo tik trupiniai. Dabar yra pakeista mutinės vadovybė, keičiami nusikaltę žmonės ir dalykai pradeda gerėti.

Buvo atvejų, kai policija buvo tarpininku tarp nusikaltėlių ir jų aukų, tarpininku tarp teisminių ir nusikaltėlių, kurių daugelis nebuvo ieškomi. Pakeistas generalinis policijos viršininkas, o specialii tyrimų tarnyba (panaši į FBI) jau daro tvarką ne tik nusikaltėlių pasaulyje, bet ir valdžios sąrangose.

Turime išeiti iš sugedusios valstybės ir normalią valstybę, sugebančią kovoti su nusikaltėlių pasauliu. Nusikaltėliai, "antrojo valdžia", buvo labai įsigalėjusi, ir prokuratūros bei teismai veikė tik iki tam tikros ribos. Yra išaiškinta, kad keletas šimtų didelio masto bylų buvo sustabdyta. Dabar jos bus pradėtos nagrinėti iš naujo, ir jas nutraukus jie turės pasiaiškinti, kodėl jie tai padarė.

Ši valdžia siekia teisingumo, o tai žadina žmonių pasitikėjimą. Prof. V. Landsbergis pabrėžė, esą reikia pasitikėjimo valstybe, kad Lietuva nėra melo valstybė! Lietuva jau pradeda dvasiškai sveikti, o tai svarbu Lietuvos valstybės išlikimui.

Dar vis nesaugu

Sekanti prof. V. Landsbergio kalbos dalis buvo skirta Lietuvos tarptautiniams reikalams. Per demokratijos atkūrimą Lietuva atsikovojo nepriklausomybę, per laisvą žmonių apsisprendimą — valstybės atkūrimą. Lietuva įstojo į Jungtinių Tautų organizaciją bei Europos saugumo ir bendradarbiavimo sąjungą. Pavojų pagairėje gyvenant, Lietuva apsaugą mato ŠAS

(Nukelta į 3-įjį psl.)

Savaitė Lietuvoje

Parama iš užsienio

Kaip rašo ELTA, Švedijos ambasadorius Lietuvoje Stellan Ottomson pareiškė prezidentui Algirdui Brazauskui, kad jo atstovaujamas kraštas vienodai palaiko visas Baltijos valstybes bei pritaria, kad derybos prasi-dėtų vienu metu su visomis Europos sąjungos narystės siekiančiomis valstybėmis. Nors Švedija nėra ŠAS (NATO) narė, ji sutinka, kad yra būtinos tvirtesnės garantijos Lietuvai, Latvijai ir Estijai dėl narystės ŠAS.

Danijos gynybos ministeris Hans Haekkerup su delegacija lankėsi Lietuvoje, susitiko su A. Brazausku bei seimo nariais. Jis teigė, jog yra labai svarbu parengti Baltijos valstybių ir ŠAS bendradarbiavimo planus tam atvejui, jei Lietuva, Latvija ir Estija nebus priimtos su pirmosiomis kandidatėmis, rašo ELTA. Pasak jo, "NATO šiuo metu yra aptariami būdai, kaip šios šalys galėtų dalyvauti NATO vadovybės darbe, planuojant bei vykdančios taikos palaikymo misijas. Tai padėtų Lietuvai geriau pasiruošti narystei ir būti priimtai į NATO antrajame šios organizacijos plėtos etape".

Balandžio 14 d. Lietuvos krašto apsaugos ministeris Česlovas Stankevičius pranešė, kad Norvegija bus "pagrindinė Baltijos šalių partnerė įgyvendinant regioninės oro erdvės kontrolės projektą". Jį pasiūlė JAV, o Lietuva buvo paskirta koordinuoti kontrolės centro įsteigimą Karmėlavoje.

Seimo pirmininko vizitai

Lietuvos seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis balandžio antrąją savaitę lankėsi JAV, kur jis susitiko su viceprezidentu Al Gore, valstybės sekretore Madeleine Albright bei JAV kongreso atstovais. Pokalbiuose vy-ravo ŠAS plėtros tema, ir V. Landsbergiui buvo užtikrinta, jog Lietuvos narystė bus remiama. Kaip rašo "Lietuvos aidas" (nr. 69), jis taip pat susitiko su JAV bendrovės AMOCO viceprezidentais ir su vietiniais Vašingtono apylinkių lietuviais. ELTOS pranešimu, jo teigimas, kad "formaliai Rusijos suverenumas Kaliningradui niekada nebuvo pripažintas" papiktino Rusijos URM informacijos ir spaudos direktorių, Lietuvos prezidento atstovus spaudai turėjo išplatinti pareiškimą, patvirtinantį Lietuvos įsipareigojimą laikytis tarpvalstybinių santykių nuostatų.

Balandžio 13-17 d.d. V. Landsbergis lankėsi Vokietijoje, kur jis susitiko su kancleriu Helmut Kohl, seimo pirmininke Rita Süssmuth ir įvairiais pareigūnais. Buvo pasirašyta parlamentų bendradarbiavimo sutartis.

Šiame numeryje

Mažėti nebegalime

Tariantis su kaimynais vis prasikiša nuolaidžiavimo dvasia

Nauja valdžia — nauja šluota

Lietuvos seimo pirmininko V. Landsbergio pareiškimai Čikagoje

Atominė grėsmė Lietuvai

Rusija turėtų kompensuoti Černobylio sprogimo žalą

Prezidentiniai ir seiminiai rinkimai

Dvi pilietybes turintis kandidatas nėra naujiena

Vilniaus užėmimas ir propaganda

Tariamoms vokiečių divizijoms — bolševikų melo burbulas

Kazokų prašymai nebuvo išklausyti

Kai kurios N. Tolstojaus knygos uždraustos skaityti Anglijoje

Lietuvos televizijai 40

Vilniaus televizijos darbuotojai kovojo prieš sovietus

Tautai reikšmingi darbuotojai

Net spalvingiausia žmogų reikia mokėti prakalbinti

"Liudytojo poringės"

Bronio Railos pasakojimai apie užsienio lietuvių

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-1336.

Canada Post Registration nr. 509 Sales Product Agreement nr. 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė,
Č. Senkevičius, G. Gaiztūnė. Metinė prenumerata – \$40, pusmetinė – \$20,
rėmėjo – \$50, garbės – \$60 (Amerikoje – JAV dol.) oro paštu – \$115. Pavieniai
nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalai kreiptis į "TŽ" administraciją.
Skelbimai nušiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį
redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendra-
darbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)
is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in
December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.,
2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672.
U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular
\$40.00, supporter \$50.00, honorary \$60.00 per year. PERIODICALS
Postage paid at Lewiston, N.Y. US POSTMASTER: send address changes
to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA
POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario
L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

RELIGINIAME GYVENIME

"Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" 25-metis paminėtas kovo 25 d. Lietuvos katalikų mokslo akademijos surengtoje konferencijoje Vilniuje. Kalbėjo universiteto rektorius R. Pavilonis, doc. A. Jakubčionis, kiti istorikai bei katalikų veikėjai. Buvo aptartas Katalikų Bendrijos pasipriešinimas sovietų priespaudai.

Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, vienas iš "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" leidimo iniciatorių ir redaktorių, atskaidamas į "Bažnyčios žinių" klausimus, "LKB Kroniką" pavadino laikmečio vaiku. Iki Sovietų Sąjungos žlugimo buvo likę 16 metų. Leidinys buvęs atsiliepiamas į Kat. Bendrijos ir tautos kančias ir laisvės ilgesį, tai buvęs vienintelis balsas, aidėjęs laisvame pasaulyje ir skelbęs, kad tauta dar gyva, nors pavergta. Užmiršti, kas Lietuvoje vyko okupacijos metais, reikėtų abejingumą savo krašto istorijai, taipgi ir dabarčiai, kuri dar nepajėgianti atsitiesti nuo kraujuojančių praeities žaizdų. Todėl "Kronika" savo aktualumo dar nėra praradusi.

Arkivyskupas pabrėžė, kad Vakaruose buvęs atliktas milžiniškas darbas verčiant "Kroniką" į pagrindines pasaulio kalbas. Leidinio bičiuliai padėjo, kad persekiojamos Kat. Bendrijos balsas būtų girdimas plačiame pasaulyje. "Būtime vargajai atrodo, jei būtime kalbėje tik apie garbingą jos (Lietuvos) praeitį", – sakė arkivyskupas. Kun. Kazimierius Pugevičius, tuo metu dirbusiam išeivių lietuvių Informacijos centre, pirmajam pavyko užmegzti ryšius su "Kronikos" redakcija. Jis pirmasis organizavęs leidinio vertimus į anglų kalbą. Arkivyskupas Brūkline radęs išsaugotus "Kronikos" sąsiuvinius ir mikrofilmus. Tai kunigas, kurio "niekam nevalia užmiršti". Jis tarnavęs ne tik "Kronikai" bet ir Lietuvai. Didelės pagarbos taipgi nusipelnęs kun. Kazimieras Kuzminskas, kurio dėka "Kronika" buvo verčiama į kitas kalbas ir platinama visame pasaulyje. Šio kunigo vardas įrašomas šalia kitų "Kronikos" darbuotojų. Lietuvoje labai aktyvūs buvę kun. Pr. Račiūnas, MIC, kun. A. Svarinskas, kun. Br. Antanaitis ir kiti.

Kovo 11-toji, "tik nubrėžusi liniją naujam gyvenimui, nepakeitė Bažnyčios nedraugų priešišką nusistatymą", kalbėjo arkivyskupas. Galimas dalykas, kad dar veikiančios slapotos KGB struktūros. Išlikę archyvai patvirtina, kad KGB buvusi baisi mašina, įtraukusi ne vieną kunigą. Apie "Kronikos" bylą nedaug kas randama archyvuose, nes daug kas jau yra sunaikinta ar išvežta. Arkivyskupas kunigams buvo priminęs, kad tiems, kuriems atsitiko nelaimė įsipainioti į saugumo pinkles, turėtų pasipasaikoti vysdinio laikmečio vaiku. Iki Sovietų Sąjungos žlugimo buvo likę 16 metų. Leidinys buvęs atsiliepiamas į Kat. Bendrijos ir tautos kančias ir laisvės ilgesį, tai buvęs vienintelis balsas, aidėjęs laisvame pasaulyje ir skelbęs, kad tauta dar gyva, nors pavergta. Užmiršti, kas Lietuvoje vyko okupacijos metais, reikėtų abejingumą savo krašto istorijai, taipgi ir dabarčiai, kuri dar nepajėgianti atsitiesti nuo kraujuojančių praeities žaizdų. Todėl "Kronika" savo aktualumo dar nėra praradusi.

"Kronikos" sukaktis kovo 16 d. buvo iškilmingai paminėta ir Simno parapijos šventovėje. Mišias koncelebravo Vilkaviškio vysk. J. Žemaitis, MIC, pasakęs ir pamokslą, kuriame pabrėžė, kad deka tu, kurie priešinasi prievartai, šiandien dar turime gražių katalikiškų šeimų. Rąginio nepasiduoti tikėjimo priešams, kurie šiuo laiku griebiasi kitos taktikos. 1972 m. Simne pradėta leisti "Kronika" be pertraukosėjo iki tautos laisvėjimo, ir sovietiniam saugumui niekada nepasisėkė su sekti redakcijos.

Prel. Antanas Rubšys, Šv. Rašto Senojo Testamento vertėjas, Manhattan College profesorius, šiuo metu lankosi Vilniuje. Nuo balandžio 8-osios ligi gegužės vidurio skaitys paskaitas Šv. Rašto temomis kunigų seminarijoje ir Pedagoginiame universitete. Taip pat lankysis ir Kaune. Ten Vytauto Didžiojo universitete yra ruošiamas leidinys – konkordancija. Tai abėcėliškai su tvarkyta Šv. Rašto žodžių bei posakių ir vienodų temų rodyklė. Tokios knygos Lietuva dar neturi. Ją norima išleisti šiemet – su kaktiniais metais nuo pirmosios lietuviškos knygos pasirodymo. Konkordanciją redaguoja mokslininkė Rūta Marcinkevičienė. Prof. A. Rubšys talkins kaip vienas iš patarėjų.

PADĖKA AŲA VERONIKAI JURGULIENEI,

mūsų brangią mamą ir močiutę,
Viešpats pasišaukė 1997 m. kovo 21 d.

Po gedulinių Mišių iš Lietuvos kankinių šventovės velionė buvo palaidota 1997 m. kovo 25 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje. Dėkojame už maldas laidotuvių kopyčioje kun. Vytautui Volertui ir Lietuvos kankinių parapijos klebonui kun. Jonui Staškui, atnašavusiam Mišias bei atlikusiam laidotuvių apeigas kapinėse.

Dėkingi esame solistei Danguolei Radtkienei už vargonavimą bei jautriai giedotas giesmes. Ačiū karsto nešėjams – vaikiaičiams Jonui ir Vytui Mockams – Tomui Pajajui, Viktorui Razgaičiui, John O'Brien ir Romui Žiogariui.

Dėkojame už užuojautas atsisveikinimo metu laidotuvių kopyčioje, už Mišių aukas, gražias gėles ir aukojusiems tremtinių vaikiaičių mokyklai "Lietuvių Namai" Vilniuje paremti bei "Lietuviškos skautybės" fondui.

Ačiū aukų rinkėjams A. Stepaitienei ir v.s. V. Sendžikui. Nuširdžiai dėkojame visiems, atsilankiusiems į laidotuvių kopyčią, dalyvavusiems Mišiose ir palydėjusiems velionę į amžino poilsio vietą, Joanai Bubulienei už skaniai paruoštus valgius, giminėms, draugams už pyragus, laidotuvių įstaigai "Turner & Porter" už nuširdų patarnavimą.

Giliame liūdesyje likę –

dukra Vida, žentas Feliksas, vaikiaičiai – Lina, Jonas, Vydas Mockai ir velionės broliai – Pranas ir Zenonas Razgaičiai su šeimomis

Atominė grėsmė Lietuvai

Elektros jėgainė Ignalinoje – nuolatinis pavojus visam kraštui ir jokių mitynams • Jos pagaminama energija nėra pigiausia • Gaunamas perteklius parduodamas kaimynams pusvelčiui • Lietuvos atstovai tarptautinėje konferencijoje Japonijoje

Dr. RŪTA GAJUSKAITĖ,
Vilnius

Prieš pusę šimtmečio Hirošimoje ir Nagasakyje buvo sprogdytos pirmosios atominės bombos. Žmonija pirmą kartą patyrė neregėtas kančias ir siaubą nuo nematomo priešo – radiacijos. Prasidėjo atominio spinduliavimo teroro gadyne. Šis siaubas slankioja po planetą. Ir tai ne tik atominio ginklo bandymų poligonai, tai ne tik atominio karo grėsmė. Tą pačią ir dar didesnę grėsmę mums neša "taikusis" spinduliavimas medicinos įstaigose (rentgenai, spindulinio gydymo kabinetai), fosfatinių trąšų gamyklose, atominiuose laivuose, atominių atliekų kapynuose ir pagaliau atominėse elektros jėgainėse.

Atominė energija – tai ne vien grojimas sprogimo metu, bet ir tylus sveikatos luošinimas, genetinio fondo naikinimas ir mirtis. Hirošimos ir Nagasakio bombardavimas parodė šimtą tūkstantinį aukų skaičių akivaizdžiai. Černobylio sprogimo pasekmės buvo ir yra slepiamos, bet mes galime logiškai vertindami atominio spinduliavimo paplitimą, intensyvumą ir laiką, teigti, kad jos buvo dešimt kartų didesnės. Taigi nekontroliuojamas atomas, tegu ir įvardintas "taikiuoju", yra katastrofiškai pavojingas.

Realiai įvardintas, neslepia mas atominio spinduliavimo pasekmes geriausiai žino Japonija, todėl ji kasmet organizuoja bombardavimo minėjimus-konferencijas apie visų radioaktyvių objektų Žemėje išaiškinimą, pasėkmių numatymą ir išvengimą bei pagalbą nukentėjusiems.

Lietuva taip pat yra nukentėjusi nuo sprogimo Černobylyje, be to, turi patį galingiausią Žemėje černobylinio tipo reaktorių. Todėl Japonijos konferencijoje dalyvavome ir mes, Baltijos šalių atstovai. Hirošimoje buvo pripažinta, kad nuo sprogimo Černobylyje "nukentėjo ir kitos valstybės". Po to šį faktą patvirtino ir Jungtinės Tautos. Prasidėjo dviejų kryptų darbas: Černobylio sprogimo pasekmių taisymas ir galimų ateityje sprogimų išvengimas.

Vietą tokiame pavojingame objektui, kaip atominė elektros jėgainė, turėjo parinkti mokslininkai. Sunku patikėti, kad geologai būtų pasiūlę Ignaliną, kur šio šimtmečio sandūroje įvyko žemės drebėjimas. Akivaizdu, kad ne mokslininkų rekomendacija AEJ suplanuota valstybinio parko pašonėje.

Nuo AEJ planavimo pradžios iki reaktoriaus paleidimo praėina 10 metų. Tačiau per tą

laiką Lietuvos aukštosios mokyklos taip ir neparuošė specialistų. Iš Sov. Sąjungos plūstelėjo Ignalinon 30,000 rusakalbių kolonistų, t.y. 10 kartų daugiau nei reikia specialistų. Juos Lietuva turėjo skubiai aprūpinti butais, darželiais, mokyklomis, maistu. Ar sugebės ateiviai saugiai tvarkytis, o nelaimės metu neutralizuoti Ignalinos AEJ, rodo ne tik Černobylio sprogimas. Savo nelojalumą Lietuvai šie žmonės pademonstravo ir sausio 13 įvykių metu ir per kelis referendumus ir per rinkimus. Turime sovietinės politikos grėsmę Lietuvai, kuri galėtų būti pašalinta tik AEJ uždarymu.

Tuo tarpu turime gerai žinoti galimos nelaimės Ignalinoje pasekmes ir būdus jai likviduoti.

Žvilgtelėkime į Černobylio nelaimės apimtį, kad galėtume pasirošti apsaugai. Matome, kad 1986 m. balandžio 29-30 d.d. radioaktyvusis užteršimas pavėjui sklido Baltijos šalims labai nepalankiai: Lietuva gavo šimtus, o Latvija ir Estija 50 kartų didesnį apšvitinimą nei gyvybei būtų nepavojinga. Aki vaizdu, kad Rusijos teigimas, jog nukentėjo tik Rusija, Gudija ir Ukraina, neteisingas. Netiesiogiai buvo paskirstoma ir pagalba. Nuo to momento, kai Jungtinės Tautos patvirtino, kad "nukentėjo ir kitos valstybės", Lietuva jau galėjo tikėtis pagalbos iš Vakarų bei reikauti žalos atlyginimo iš Rusijos.

O ji didelė. Tai ne vien statybinės medžiagos iš Lietuvos vežtos į nelaimės vietą. Tai ne tik maistas Černobylio gyventojams ir gelbėtojams pamaitinti. Svarbiausia – tai žmonės, kurių 8000 iš Lietuvos buvo prievarta išvežti į prapultį. Ir vėl – gyvulių nuose, be apsaugos priemonių, be žinių apie šį nematomą priešą – atominį spinduliavimą. Šiandien – daugelis iš jų mirę, likę gyvi – kankinasi negaliojais ir ligomis.

Sovietmečiu – tai buvo slepiama, ir šie žmonės neturėjo jokios vilties. Šiandien jiems padeda mūsų valstybė. Rusija išsukinėja nuo derybų Černobylio pasekmėms apsvaistyti ar žalai atlyginti. Kaltininkas išsukinėja, o mums padeda Japonija. Baltijos valstybių delegacijai pavyko susitarti, kad pas mus atvyks gydytojas susipažinti su "černobyliciu" sveikatos būkle, mūsų gydytojus Japonijoje apmokins, ypatingus atvejus padės gydyti.

Gaila tik, kad mažesnioji "černobyliciu" dalis tepasitiki rino sveikatą. Mes patys nesirūpiname savo sveikata ir dažniausiai pageidaujama pagalbą

įsivaizduojame tik kaip kompensaciją už žalą. Lietuvos "černobyliciams" buvo įsteigti du fondai – piniginis ir gydymasis, kuriais jie netikusiai pasinaudavo. Šimtą tūkstantinis fondas "černobyliciu" šeimoms paremti buvo išleistas nesėkmingam rinkiminių vajui. Vaistais irgi naudojasi mažoji dalis. O juk buvo pagelbėti ir teisiniais patarimais, ir butais, ir sanatorijomis gydymu. Valgant apetitas kyla – taip ir "černobyliciai" kėlė reikalavimus tiems žmonėms, kurie nieko neprivalėjo, bet nuširdžiai padėjo. Gerumas ir rūpestis liko neįvertintas, todėl nukentėjusieji liko be tinkamos teisinės pagalbos.

Radioaktyvusis užteršimas Lietuvoje palietė ne tik Černobylio gelbėtojus (8000 žmonių), bet ir dar tris grupes: tai tie, kurie 1986 m. balandžio 28, 29, 30 d.d. buvo atvirame ore ir gavo dideles dozes: tai tie, kurie dirba su radioaktyviomis medžiagomis; tie, kurie gydymo metu buvo švitinami. Bet svarbiausia – tai Ignalinos jėgainė – sovietinė pabaisa, grasi-nanti sprogimu mūsų Tėvynei kiekvieną minutę.

Sakoma, kad atominės jėgainės elektros energija yra pigiausia. Netiesa – tai tik statybų, išteklių ir aptarnavimo išlaidos. Pridėjus konservavimą, atliekų apsaugos išlaidas, elektros kaina tampa aukščiausia. Išlaidos, susijusios su žmonių sveikata, lūžumi, genofondo pažeidimu ir mirtimi, patenka į bendras valstybės išlaidas ir jų nematyti elektros kainoje. Tuo tarpu pasaulyje šios išlaidos, susijusios su žmogumi, tiek padidino elektros kainą, kad daugelis valstybių pakeitė savo energetikos plėtros politiką. Taip pat pasigėrė į Švediją – šalis daugiausia padedanti Lietuvai Ignalinos AEJ saugumui sustiprinti. Švedija pareiškė, kad Černobylinio tipo reaktoriai yra pavojingiausi ir turi būti sustabdyti. Pasaulyje valstybės dengia milijardinis nuostolius, kad tik Černobylio reaktoriai būtų sustabdyti, nes sprogimo pasekmės žmonėms neapskaičiuojamos. Spėjama, kad nuo Černobylio sprogimo nukentėjo apie 40 milijonų žmonių. O kas būtų po sprogimo Ignalinos jėgainėje?

Lietuva yra apskaičiavusi tik Černobylio gelbėtojams padarytą žalą. Pažvelgę į žemėlapius įsitikiname, kad apšvitinimas lietė visą Lietuvą. Taigi visų respublikos gyventojų sveikatos pablogėjimas po 1986 m., invalidų padaugėjimas, išaugęs mirštamumas ir sumažėjęs gimstamumas turėtų būti Rusijos kompensuojamas. Deja, 1992-1996 m. vyriausybė nebetęsė AEJ pradėtų derybų dėl kompensacijos už atominio užteršimo žalą Lietuvai.

Šiandien Lietuva, gamindama elektros energijos daugiau nei reikia savam ūkiui, neturi kur pelningai parduoti pertekliaus ir yra priversta pusvelčiui (3-6 kartus pigiau nei saviems gyventojams) ją pardavinėti kaimynams. Ne tik pusvelčiui, bet dar ir skolon, be delpininių. Taigi mūsų valstybei tenka skolos už perkamą kurą, išlaidos gydymui ir invalidų bei maitintojų netekusiųjų išlaikymui. Taigi išlaidos mums, o pigi elektra – kaimynams. Tokia tai "ekonomiška" mūsų energetikos ekonomika". Faktiniai tai valiutos perpumpavimo būdas iš Vakarų į Rytus Lietuvos priedanga.

Ar ne geriau gaminti tik sau ir taip sumažinti skolas? Ar ne geriau įsisavinti turimus energijos išteklius (Žemaitijos terminių vandenin) ir taip ketvirtadaliu sumažinti energijos gamybą? Ar ne geriau įgyvendinti energijos taupymo programą ir sutaupyti dar apie 30% lėšų? Lietuvos energetikos institutas po senovei dirba kaip ir anksčiau energetikos plėtotės, o ne taupymo kryptimi. Iš sovietinio planavimo ir monopolistinius persiorientavo. Bet ne Lietuvos labui. Seni kadrai, senos idėjos, senos struktūros. Tai todėl ne Lietuvos labui.

JAV viceprezidentas AL GORE pagerbiamas Raudonosios Kinijos sostinėje Beįžinge, kur buvo pasirašytos Amerikai naudingos ekonominės sutartys

Pavojinga didžiųjų bičiulystė

Amerika, kaip pavergtų tautų laisvintoja, turėtų įsteigti "Amerikos balso" radijo tarnybą Raudonajai Kinijai, tautų pavergejai

J. P. KEDYS, Australija

1996 m. kovo mėnesį JAV prez. Clinton'as pasiuntė didžiulę karinę jėgą prie Taivano salos su užduotimi apsaugoti šią demokratine valstybę nuo viešų karinių grasių, skelbiamų Raudonosios Kinijos "Liaudies išlaisvinimo armijos".

Po to sekė ilga eilė Amerikos skundų prieš Kiniją: nuolatiniai žmogaus teisių pažeidimai, autorių teisių vagystės, Hong Kongo sutarties laužymas, neteisėtas finansavimas Amerikos prezidento rinkimų ir t.t.

Dideliu pasaulio nustebimu žinių agentūros 1997 m. kovo 25 d. paskelbė, kad į Beįžingą atvyko gausi politinė-ūkinė JAV delegacija ne kokioms nors ilgoms deryboms, bet jau paruoštos sutartims pasirašyti. Delegaciją sudarė žymių ūkininkų bendrovių vadovai, lydimi viceprezidento Al Gore. Svarbiųjų ūkininkų susitarimai buvo šie: parduota 5 "Boeing 777-200" keleiviniai lėktuvai, įsipareigota patstatyti Šanchajuje automobilų fabriką... už 2,85 milijonus dolerių.

Al Gore Dėdės Samo draugiškumui parodyti pakvietė Kinijos prezidentą Jiang Zeminą šiais metais viešnagėi į Ameriką. Atsidedkodamas Kinijos prezidentas pakvietė JAV prezidentą B. Clinton'ą 1998 m. viešnagėi į Kiniją.

Amerikos pagalba raudoniesiems

Antrajam pasauliniam karui pasibaigus, Kinijos prezidentu buvo gen. Čiangkaišekas. Kinijos komunistų partija, vadovaujama Maotsetungo, remiama Stalino, 1947 m. pradėjo partizaninį karą prieš gen. Čiangkaišeką. Tuo metu JAV prezidentu buvo Trumanas. Jis pradėjo rėmė Čiangkaišeką, bet vėliau ėmė tą paramą mažinti ir pagaliau visai nutraukė!

Trumano vyriausybė ta proga pareiškė: Amerika žiūri į Mao kaip "žemės ūkio reformatorių" ir nemato jokio pavojaus Amerikos interesams!

Mao laimėjo partizaninį karą, ir Čiangkaišekas su tautiniais šalininkais pasitraukė į Taivano salą ir ten įsteigė demokratine valstybę – "Kinijos respubliką", kuri perėmė ir vietą JT su veto teise, o Raudonoji Kinija liko be teisės JT. Vėliau Amerika pripažino diplomatinę teisę Raudonajai Kinijai ir pašalino Kinijos respubliką iš JT.

1968 m. gale JAV išrinko

R. Niksoną prezidentu, kuris pasikvietė valstybės sekretoriumi H. Kissinger'į. Juodu sutarė pripažinti Raudonajai Kinijai diplomatinę teisę ir pašalinti Kinijos respubliką Taivane iš JT.

Taigi, žinant šią istoriją, visai suprantama ir Clinton'o politika – antras kapituliacinis ženklas prieš Raudonąją Kiniją.

Pavergtos tautos – sėkmingas ginklas

Geriausias tam įrodymas – pavergtų tautų vaidmuo Sov. Sąjungos sunaikinime. Ne ŠAS (NATO) armijos, neiššovusios nė vieno šūvio prieš Raudonąją armiją, sunaikino Sov. Sąjungą. "Nesubyrėjo" ji, kaip pasaulio žiniasklaida kartoja, be jokios priežasties. Ją sunaikino pavergtų tautų partizanai, pogrindininkai, laikraščiai ir lapeliai leidėjai, tautinių vėliavų kėlėjai, tautinių rankų ir širdžių rikiuotė Vilnius-Ryga-Talinas.

Keista, kad Amerika, turėdama savo ambasadas visose buvusiosios Sov. Sąjungos respublikose, nei ten gyvenantieji žiniasklaidos atstovai, nesugeba suprasti, kas sunaikino Sov. Sąjungą. Beveik po septynerių metų vis dar kalba ir rašo apie Sov. Sąjungos savaimingą subyrėjimą.

Radijas Kinijai

Amerika turėtų įsteigti Kinijai "Amerikos balso" tarnybą. Ne tam, kad organizuotų sukilimus ir bereikalingą kraujo praliejimą. Ji turėtų palaipsniui aiškinti atskirų tautų kalbomis skirtumą tarp gyvenimo demokratijoje ir Kinijoje. JAV vadai turėtų suprasti, kad Kinija nėra vienalytė tauta kaip Vokietija, Prancūzija, Italija ar Anglija. Tai įvairių tautų mišinys, kartais su tokiu kalbų skirtumu, kad kinietis nesupranta ką kalba kitos srities kinietis.

Be to, Kinijoje šalia tarmių yra tautų įvairybė: tibetiečiai, mongolai, uligurai (apie 50 m nuo Kazachstano). Pastarieji jau seniai kovoja už nepriklausomybę. Ryšium su Kinijos vado Deng Xiaoping mirtimi, savo sostinėje Urumgi jie susprogdino 3 bombas, reikalaudami nepriklausomybės. Taip pranešė Reuter'is.

Ypač lauktų "Amerikos balso" transliacijų anglų kalba Hong Kongo gyventojai, kurių dauguma kalba angliškai.

Taigi Amerikai dabar pats laikas siųsti į Raudonąją Kiniją ne lėktuvus, bet pranešimus pavergtom tautom per radiją.

MYLIMAI ŽMONAI

a. a. STASEI MILERIENEI
iškeliavus amžinybėn,

jos vyrą KAZIMIERĄ MILERĮ, žurnalistų sąjungos narį, nuširdžiausiai užjaučia –

Kanados lietuvių žurnalistų sąjunga

Spaudos konferencijoje, Seklyčioje, Čikagoje, 1997.IV.6 prof. V. LANDSBERGIS ir JAV-bių Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininkė REGINA NARUŠIENĖ
Nuotr. Z. Degučio

Nauja valdžia - nauja...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

(NATO) narystėje. Bet didieji nesiryžta praverti ŠAS durų Baltijos valstybėms, nes būsiant, kad tai gali būti didžiausias pavojus Rusijai... Bet pavojus gresia mažiesiems: arba jie bus apsaugoti, arba ne! Bet tai atsiliepi ir didiesiems, nes problema yra bendra, kadangi saugumas yra nedalomas! Jei bus apsaugotos Baltijos valstybės, bus apsaugota ir Skandinavija.

Laikas dabar labai svarbus, nes daromi svarbūs sprendimai. Lietuva turi stengtis, kad nepatektų į "pilkąją zoną". "Mes skelbiame, kad turime teisę pasirinkti, kur norime būti ir pašalinę jėga to negali uždrausti", kalbėjo prof. V. Landsbergis.

Abejingi vakariečiai

Vakarių valstybės žaidžia kažkokį keistą žaidimą: sako, kad Rusija neturi veto teisės, bet tuojau prideda, esą būtų gerai, jei Rusija neprieštarautų. Jei Rusija nesutinka, sprendimai yra vilkinami. Kurį laiką Rusijai pavyko stabdyti sprendimų dėl ŠAS plėtros ir Rytus, o dabar jau yra pasakyta, kad plėsis. Maskava nori ką nors išsiderėti. Jei Baltijos valstybės bus paliktos už ŠAS ribos visam laikui, jos atsidurs Rusijos įtakoj, kuri galės okupuoti ne kariuomenę, bet kitais būdais, pvz., "finlandizuoti", paversti lyg dominija. Dar galime to išvengti, bet turime ir toliau kovoti už nepriklausomybę!

Drauge su išeivija

Prof. V. Landsbergis kėlė ir išeivijos svarbą. Jis išeiviją vadina Amerikos lietuvija! Ji gali ir turi veikti, gali labai daug padėti, nes daugelio žmonių viešas veikimas šiame krašte turi didelę reikšmę.

Lietuvos nepriklausomybės atstatymas dar nėra baigtas. Atlikome tik pusę darbo ir negalime pasilikti su puse nepriklausomybės. Mums reikia išlikti, kol Rusija taps demokratine valstybe. Mes padedame, kad kuo greičiau žlugtų imperialistinės jėgos ir įsigyventų demokratinės. Lietuva tai daro siekdama narystės ŠAS. Svarbu, kad Lietuva pasiektų tikslą pagal savo politinę valią!

Paklausimai

Dėl laiko stokos, atsakymas tik į raštu pateiktus klausimus, prof. V. Landsbergis paaiškino, kad jis atvyko į JAV

kelti Lietuvos valstybės įstojimo į ŠAS klausimo. Jis matysis su viceprez. A. Gore, valstybės sekretore M. Albright, įvairiais senatoriais ir kongreso nariais bei spaudos atstovais. Jo tikslas yra kelti Baltijos srities saugumo ir ŠAS narystės klausimą. Jei Rusija priešins visų trijų Baltijos valstybių ŠAS narystę, gal galėtų nors viena Baltijos valstybė patekti į ją.

Prof. V. Landsbergis pabrėžė, kad JAV LB būstinė Vašingtone, DC, yra svarbi ir ją reikia išlaikyti bei plėsti, nes ne visą galima daryti per ambasadą. Jis taip pat sakė, kad JAV LB ir seimo bendradarbiavimo komisija yra naudinga.

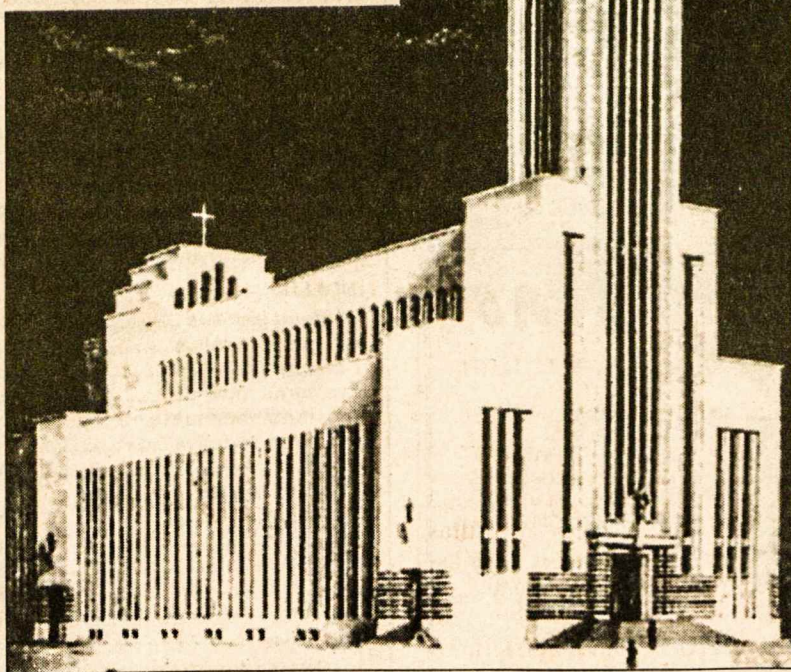
Po prof. V. Landsbergio kalbos buvo susitikimas su 32-jų or-jų atstovais Čiurlionio galerijoje, kur prof. V. Landsbergis dar atsakė į eilę klausimų. Draugiškoje nuotaikoje buvo pasikalbėta ir pasivašinta.

Spaudos konferencija

Seklyčioje 3 v.p.p. įvyko spaudos konferencija į kurią buvo sukviešti amerikiečiai Čikagos TV, laikraščių ir lietuviškosios žiniasklaidos atstovai. Ten dalyvavo ir sen. R. Durbin atstovas Chris Widmayer (pats senatorius dėl blogo oro negalėjo atskristi), kongreso atstovai B. Rush ir D. Hastert. Prof. V. Landsbergis atsakė į daugelį klausimų, liečiančių daugiausia Lietuvos įstojimo į ŠAS galimybes. Po to buvo vaišės.

Kaip jau seniai seniai nebūta, pirmadienį, balandžio 7, "Chicago Tribune", "Sun-Times", "Daily Southtown" ir kt. idėjo straipsnius apie Lietuvos seimo pirm. prof. V. Landsbergio pasisakymus dėl Lietuvos įstojimo į ŠAS. Pokalbis su prof. V. Landsbergiu balandžio 5 d. buvo perduotas per National Public Radio WBEZ (kalbėjosi Jerome McDonald).

Šis vienos dienos susitikimas su Lietuvos seimo pirmininku buvo surengtas 32-jų lietuviškų org-jų atstovų, kuriuos pasitarimui Seklyčion sukvietė Birutė Jasaitienė, JAV LB soc. reikalų tarybos pirmininkė, kuri visur labai daug padėjo. Spaudos konferenciją sukvietė Alė Kėžėlienė, JAV LB kultūros tarybos pirmininkė, o dienos programai vadovavo JAV LB kr. v-bos pirm. Regina Narušienė.

Lietuvos Priskėlimo šventovė Kaune, tautiečių aukomis pradėta statyti 1934 m., sovietmečiu buvo paversta radijo gamykla; Lietuvai atgavus nepriklausomybę, šiuo metu vėl tautiečių aukomis palengva atstatoma

SPAUDOS BALSAI

Prezidentiniai ir seiminiai rinkimai

Taline rusų kalba leidžiamas dienraštis "Estonia" š.m. kovo 21 d. laidoje rašo: "Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkas Bronius Nainys negali pasakyti kaip reaguotų išeivija, jeigu žinomam Amerikos lietuvių veikėjui ekologui Valdui Adamkui nebūtų leidžiama dalyvauti Lietuvos prezidento rinkimuose. Išeivijoje, pasak Broniaus Nainio, yra įvairių nuomonių.

"Kitų kraštų lietuviai, būdami lietuvių tautos nariai ir Lietuvos piliečiai, turėtų Lietuvoje turėti tokias pačias sąlygas ir teises kaip ir Lietuvoje gyvenantieji piliečiai" – pareiškė Bronius Nainys. Tuo pačiu metu jis pripažino, kad išeivijai tai būtų sudėtinga, nes reikėtų suderinti dviejų kraštų piliečių teises.

B. Nainys tvirtino, kad galimos klūtys Valdui Adamkui kadidatuoti į Lietuvos prezidento pareigybę jis nelaiko politiniu žaidimu, žiūri į tai kaip į teisinį ir konstitucinį reikalą.

Tai nėra pirmas kartas, kad kelių valstybių pilietybės turintis asmuo kadidatuoja į aukščiausią valstybės pareigybę. Vienas tokių buvo Lenkijos, Peru ir Kanados pilietybės turintis Stan Tyminski, kuris 1990 m. kadidatavo į Lenkijos prezidentus. Jis buvo milijonierius, pinigų agitacijai nešykštėjo; kad patektų į kadidatų sąrašą, surinko reikalingą parašų skaičių ir buvo jį įtrauktas. Jokios rimtos savo, kaip prezidento, veiklos programos jis neturėjo, tik

"Pravda" apie Lietuvą

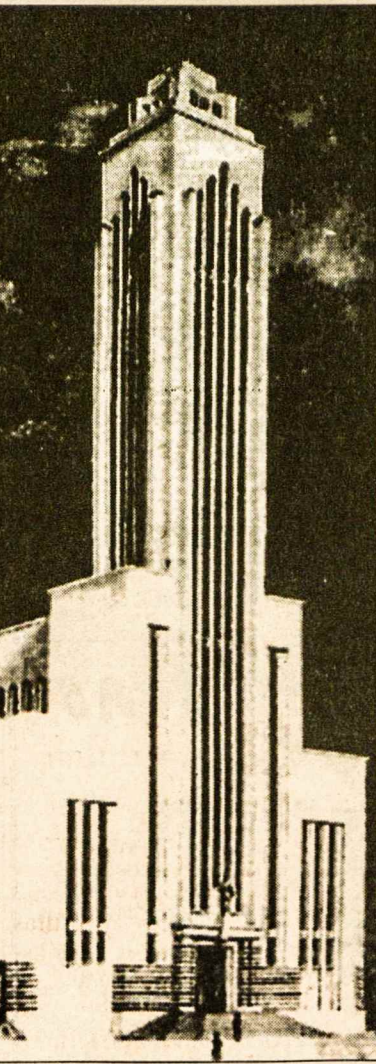
Moskvos savaitraštis "Pravda" š.m. kovo 21-28 d.d. laidos skyriuje "Artimas užsienis" rašo: "Tuoj po praėjusių metų pabaigos laimėtų seimo rinkimų Lietuvos konservatoriai ėmė taisyti savo santykius su Rusija kryptį. Dabar jau galima nekreipti dėmesio į LDDP pralaimėjimą piktžiūgishkas pašaipas, kurie, būdami valdžioje, bijojo mažiausių pakeitimų santykiuose su Rytai. Aišku, liko propagandiniame nugalėtojų žodyne tokie posakiai kaip 'kolonijiniai' Rusijos siekiai, 'imperialistinio' pobūdžio užsienio politika, bet

Lietuvos Priskėlimo šventovė

Paminklinė Priskėlimo šventovė Kaune sovietmečiu buvo paversta radijo gamykla. Dabar ji atstatoma palaipsniui tautiečių aukojamomis lėšomis, kurių dar daug trūksta

Mūsų šalis, šimtmečius kentėjusi okupantų spaudas, tik Dievo apvaizdos dėka atgavo nepriklausomybę, kurią labiau vertino nei materialines vertybes, labiau nei geresnį gyvenimą. Todėl neatsitiktinai mūsų tėvai, kaip padėką Visagaliui už atgautą laisvę ir nepriklausomybę, nutarė pastatyti paminklinę Priskėlimo šventovę Kaune ant iš toli matomo šlaito. Statyba buvo pradėta 1934 m. tautiečių suaukotomis lėšomis. 1940 m. jau buvo baigta pastato statyba ir pradėti vidaus darbai. Statybą nutraukė sovietinė okupacija, o po karo čia buvo įrengta radijo gamykla (vėliau pavadinta "Banga").

Prasidėjus Atgimimui, visuomenei reikalaujant, 1990 m. pradžioje Aukščiausioji Lietuvos taryba įpareigojo "Bangos" gamyklą atstatyti minėtą pastatą iki pirmąsio būvio ir sutartais tarpais iki 1993 m. pabaigos perduoti jį šios šventovės atstatymo komitetui. Tačiau

"Banga" to įpareigojimo neįvykdė, 1993 m. pradžioje nutraukė atstatymo darbus ir numatytas lėšas. (Iki šiol dar ne visi minėtos įmonės technologiniai įrenginiai iš šventovės pastato išvežti).

Pastato atstatymo darbai buvo tęsiami panaudojant tautiečių bei juridinių asmenų suaukotas lėšas. Šiuo metu jau sunaudota arti 1,5 milijono litų, įskaitant ir paverstas litaus rinktas aukas rubliais bei talonais. Už šią sumą buvo atlikti būtiniausi darbai, kad būtų sustabdytas tolimesnis pastato konstrukcijų irimas (stogo konstrukcijų tvarkymas, pagrindinio hidroizoliacinio sluoksnio uždengimas, lietaus vandens nuotekio konstrukcijų sutvarkymas, pastato sandarinimas, dalinė kai kurių konstrukcijų apsauga...)

Šiuo metu vykdomi paruošiamieji darbai, susieti su pastato viduje įrengtų perdengimų išardymu. Atšilus orams toliau bus tvarkomi stogai. Vidinių konstrukcijų išardymą planuojama baigti iki 1997 m. vasaros pabaigos. Po to numatoma pradėti reguliariai čia aukoti ir šv. Mišias (nenutraukiant atstatymo darbų). Kad ši šventovė galėtų normaliai veikti, dar reikia bent 4,5-5 milijonų litų. Todėl atstatymo komitetas kreipiasi į Lietuvos ir išeivijos visuomenę, pavienius žmones, juridinius asmenis, kviesdamas prisidėti savo aukomis, kad ši visos Lietuvos šventovė, dvasinio atgimimo, vilties ir vienybės simbolis būtų prikeltas naujam gyvenimui, kad sutinkant 2000 metų Kristaus gimimo sukaktį šios šventovės varpai pakviestų Lietuvos žmones naujam žygiui, naujam susitelkimui, naujai vilčiai, naujai maldai.

Vytautas Nezgada,
Paminklinės Priskėlimo šventovės atstatymo komiteto vardu

Pastaba. Atstatymo komiteto atsisakymo sąskaita – 4700440 (litaus); atsisakymo sąskaita valiuta – 700070704 Lietuvos valstybinio komercinio banko Kauno skyriuje, kodas 260101568.

• Esame didingos istorijos tauta ne tik laimėjimais, bet ir pralaimėjimais – ne tik žalgiriu, bet ir Kražiais.
DR. J. GIRNIUS

ekonomikos ir politikos tikrovė yra kraštui svarbiau, kai Rytų kaimynas yra atviras jo prekioms. Karaliaučiaus sritis – Lietuvos vartai į Rusiją. Praėjusių metų viduryje ten buvo apie 200 lietuviškų įmonių, Lietuvos verslininkai ir statytojai randa ten savo kapitalui ir darbo rankoms rinką.

Dienraštis "Pravda" š. m. kovo 18 d. laidoje rašo: "Pagal vieno rusų sociologo, kuris kadidatuoja į Vilniaus miesto tarybą, nuomonę, dabar valdančios dešinėsios jėgos, išrinktos 17% gyventojų (ne balsuotojų, J.B.), veda 'kitakalbių' atžvilgiu ne integracijos, bet asimiliacijos politiką. Šie piliečiai neturi galimybės aktyviai dalyvauti politiniame krašto gyvenime. Padėties nepakeičia iškilmingi susitikimai su mažumų atstovais. Užsitęsė miesto valdžios delsimas vieno pastato, priklausancio ortodoksų cerkvei, grąžinimas, apie kurį nusimines pranešė Vilniaus ir Lietuvos arkivyskupas Chrizostomas. Periodinei spaudai augančios popieriaus kainos sudaro rusams vis didėjančią informacijos tuštumą".

Rinkimų atgarsiai

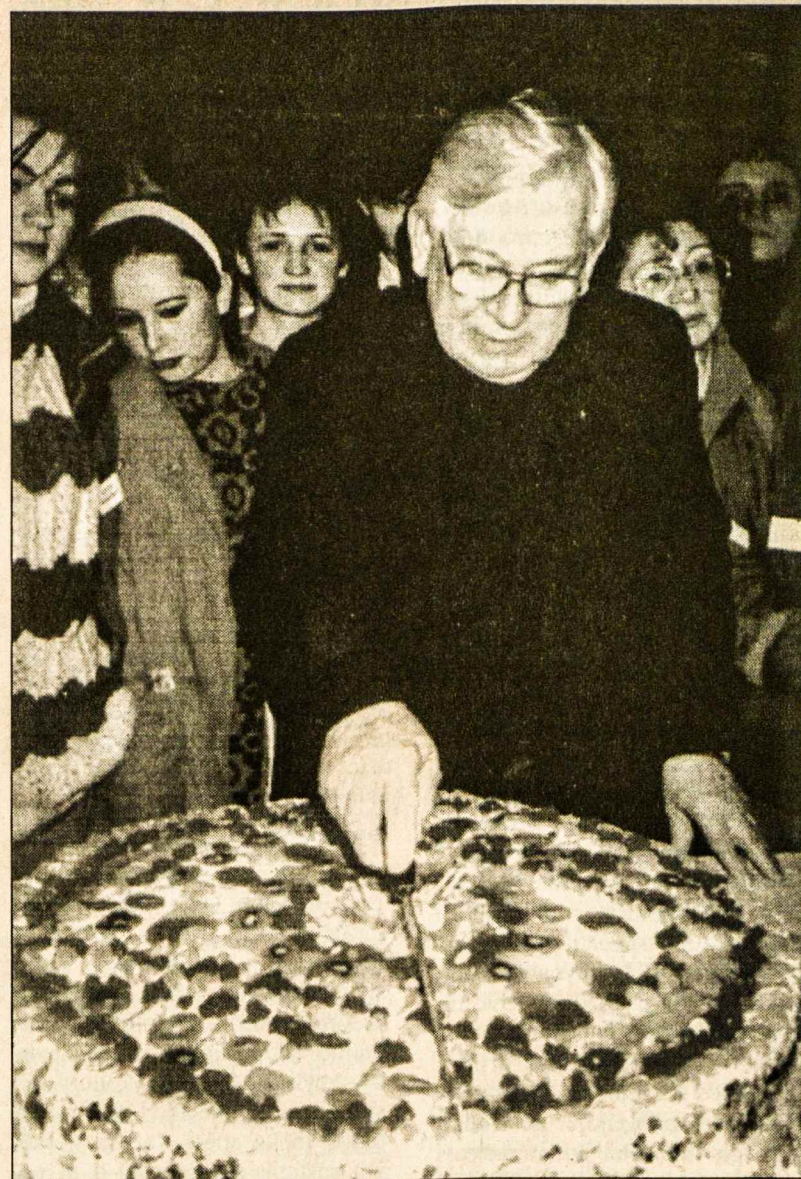
Nors Lietuvos lenkų sąjungos oficiozas "Nasza Gazeta" keliose po rinkimų išspausdintose laidose pirmuose puslapiuose džiaugiasi Lietuvos lenkų rinkimų akcijos laimėjimais, tačiau kituose puslapiuose yra gan daug nusiskundimų. R. Maciejkianiec savo redaguojamame "NG" savaitraštyje rašo:

"Rinkimų organizacijos Naujosios Vilnios nr. 10 rinkimų apygardoje (N. Vilnia, Pavilnys, Naujininkai, Kirtimai, Liepkalnis, Dvarčionys ir Salininkai) negalima kitaip pavadinti kaip kompromitacija ir pasityčiojimu iš demokratinę pagrindų. Atvirai ir viešai už 5 litus, t.y. už puslitrį 'pilstuko' (pramoninis spiritas, sumaišytas pusiau su vandeniu), buvo pašto įstaigose balsuojama už sąrašą nr. 25 (Aljansas ir rusų sąjunga) kadidatą į LR seimą Waszkowicz'ų".

Neįvykusiuose (40% slenkstis neperžengtas) Naujosios Vilnios rinkimų į seimą apygardoje LLS pirmininkas R. Maciejkianiec gavo 2079 balsus (17%), o jo Lietuvos piliečių aljanso varžovas M. Waszkowicz 5943 (50%). Kadangi už Waszkowicz'ų paštu buvo atiduoti 776 balsai, tai juos atėmus iš bendro gauto balsų skaičiaus jis dar smarkiai viršija Maciejkianiec'o balsus ir, atrodo, kad sekančiuose rinkimuose tai gali pasikartoti.

Vilniaus-Trakų rinkiminėje apygardoje rinkimai į seimą irgi neįvyko, tik čia ne "pilstukas" buvo kaltas, bet mažas lietuvių dalyvių nušimtis. Toliau nuo Vilniaus miesto esančiose vietovėse, kuriose dauguma sudaro lenkai, balsavo apie 70% turinčių teisę balsuoti rinkėjų, kai tuo tarpu prie miesto, kur gyvena apie 70% lietuvių, balsuotojų buvo 26-33%, ir 40% slenkstis nebuvo peržengtas.

Vilniaus-Salčininkų rinkiminėje apygardoje LLRA pirmininkui J. Stenkieviciui laimėti padėjo kandidatavęs liberalas jurbarkietis Algimantas Reičiūnas, kuris gavo apie 20% balsų ir prisidėjo prie to, kad 40% slenkstis buvo peržengtas, rinkimai įvyko. J.B.

Mons. J. ANTANAVIČIUS, Panevėžio moterų kalėjimo kapelionas, dalina kalinėms velykinį tortą, pagamintą jo ir talkininkių rūpesčiu
Nuotr. R. Gasparaitytės

Velykiniai džiaugsmas moterų kalėjime

Nuskambėjo Velykų varpai, skelbdami Priskėlimą ir pavasarį. Sėdome tą rytą su šeimos prie šventinio stalo, dūžė margučius ir džiaugmės gyvenimu. O šalia mūsų buvo ir tokių, kurie, atskirti nuo artimųjų, negalėjo džiaugtis savo likimu. Aš galvoju apie moteris, kurios už įvairius nusikaltimus uždarytos vieninteliam Lietuvoje Panevėžio moterų kalėjime.

Jų čia – apie 400. Savo vienišumą bei ilgą šeimai jos ypač jaučia per šventes: kartais laukia ir nesulaukia apsilankančių vyro ar giminių. Todėl per šias Velykas kalėjimo kapelionas mons. Juozapas Antanavičius sugalvojo pralinksminėti bei suburti kalines prie savo pagaminto šventinio torto. Į pagalbą buvo pakviestos kalėjime dirbančios moterys – viršininko pavaduotoja V. Venckutė, bibliotekininkė, katalikų moterų draugijos atstovė (šio straipsnio autorė). Šeštadienio popietę kalėjimo valgykloje buvo gaminamas beveik vieno metro skersmens ir sveriantis daugiau nei pūdą didelis spalvingas tortas.

Atėjusios valgyti teistosios galėjo stebėti torto gaminimą, visos buvo pakviestos į rydinės Velykų pietus. Dauguma moterų gyrėsi, kad jos tvarkosi aplinką bei ruošiasi Velykoms, kai kurios jau buvo nusipirkusios kiaušinių dažymui, viena pasigyrė, kad jau iškepė pyragą ir pažadėjo rytą atnešti paragauti.

Aš pirmą kartą buvau Panevėžio moterų kalėjime, apie kurio gyvenimą sprendžiau tik iš kino filmų bei nuogirdų. Bet tikrovė pasirodė kiek kitokia nei įsivaizdavau. Tarp kalinčiųjų – daug gražių ir visiškai nusikaltes nepanašių moterų. Nėra ir ant kiekvieno kampo žiaurių prižiūrėtojų. Nuteistosios laisvai vaikšto po kiemą, valgyklą, gražiai ir nuoširdžiai

bendrauja su kalėjimo viršininkais, į bibliotekininkę kreipiasi net vardu – Gražina, noriai ir įvairiais klausimais bendrauja su mons. J. Antanavičiumi. Per tą laiką negirdėjau vulgariai keikiamų, jau nekalbant apie susistumdymus ar pykčius.

Į šventinius pietus valgyti torto susirinko moterys gražiai apsirengusios (nėra jokių privačių valdiškų drabužių), kai kurios net su šukuosenomis ir pasidažiusios. Visos norėjo pabendrauti su svečiais, kvietė dar apsilankyti, ypač norėjo nusifotografuoti. Pasirodo, joms neleidžiama kalėjime turėti foto aparatų, todėl mane prašė jas fotografuoti ir būtinai joms padaryti nuotraukas, kad turėtų prisiminimui ar galėtų nusiųsti savo vaikams.

Moterys džiaugėsi ir pasigardžiuodamos valgė tortą, nes kalėjime apie saldumynus galima tik pasvajoti. Pirmą kartą kalėjimo istorijoje (o jis pastatytas šio šimtmečio pradžioje) kalinės buvo vaišinamos tortu. Tiesa, saldinių jos gali nusipirkti parduotuvėlėje, bet ne kiekviena turi pinigų. Todėl ir laukiamas čia mons. J. Antanavičius, kuris dažnai atėjęs net šv. Mišias laiko ir su jomis kalbasi, bet ir jas fotografuoja, dovanoja nuotraukas.

Panevėžio katalikų moterų draugija jau yra surinkusi keliasdešimt knygų, kurias žada dovnoti moterų kalėjimui, galvoja apie fotografo apsilankymą kalėjime, bet viskam reikalingos lėšos. Džiaugėsi bei pasakojo kalinėms ir mons. J. Antanavičius, kad atsirado geras žmogus ir paaugojo pinigų produktams, iš kurių buvo gaminamas velykinis didelis tortas.

Kartais toks, atrodo, nereikšmingas dalykas, o kiek jis suteikia gražaus džiaugsmo net ir kalinėms.

R. Gasparaitytė,
KLMS valdybos narė

Panevėžio moterų kalėjime Velykų proga pavaisintos kalinės kapeliono mons. J. ANTANAVIČIAUS rūpesčiu. Kairėje – kapelionas, dešinėje – kalėjimo viršininkas K. STANČIAUSKAS
Nuotr. R. Gasparaitytės

OVER A CENTURY OF SERVICE

Turner & Porter

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

„TŽ“ bendradarbiui Leonui Baltušui rašytojo grafo N. Tolstojaus giminaitis William V. Lohmus atsiuntė šią rašytojo nuotrauką, darytą 1996 m. gegužės mėn. pabaigoje per San Francisco miestą įvykusį Amerikos rusų suvažiavimą. Iš kairės: rašytojas N. Tolstojus, Tania Lohmus ir kriminologas William V. Lohmus, kurio tėvas prieš II-jį pasaulinį karą buvo Estijos konsulu Sanchajuje, Lietuvos valdžios apdovanotas Gedimino ordinu. Ponia Tania yra Jugalavijoje gimusi rusaitė, gerai atsimenanti Memmingeno lietuvių kopytėlę, kurioje labai mėgusi lietuviškas giesmes

Kazokų prašymai nebuvo išklaustyti

Išduotieji kariai, atlikę bausmes ir išlikę gyvi, kreipėsi į britų valdžią, prašydami kompensacijos, bet atsakymas buvo neigiamas

LEONAS BALTUŠIS

Visi grįžę kazokų karininkai buvo palaužtos sveikatos ir gana apatiški. Išdavimas 1945 m. buvo visiškai nuslėptas nuo spaudos ir liko nežinomas Vakarų pasauliui. Išdavimas buvo žinomas tik jo organizatoriams, ir jis buvo slepiamas visomis priemonėmis.

1947 m. liepos 17 d. ponias Tiašelnikov per anglų majorą – parlamentarą Tulfan Beamish pasiuntė laišką užsienio reikalų ministerijai, klausdama, kaip sužinoti, kas atsitiko su tais, kurie buvo prievarta repatrijuoti? Atsakymas buvo labai paprastas: surasti šiuos žmones šiandien neįmanoma.

1953 m. vasario 28 d. senųjų emigrantų kazokų generolas majoras Ivan Poliakov parašė laišką Britanijos ministeriui pirmininkui Winston Churchill, kuriame prašė peržiūrėti minėtą įvykį, nes žmonių skaičiumi jis pralenkė net pasauliye išgarsintą Katyną.

1957 m. 14 kazokų karininkų, vadovaujamų plk. Aleksandro Protopopov'o, kurie N. Chrusčiovo buvo išleisti į laisvę, išsiuntė prašymą Anglijos karalienei Elzabetai II. Mandagia forma priminta, kad už kazokų išdavimą esanti kalta tik Anglijos vyriausybė, ir kazokams, praleidusiems 11-12 metų Sibiro gulage, turėtų būti atsiųginta bent pakankama pensija jų senatvėje.

Nežinia, kokia Churchill'io reakcija būtų buvusi, nes 1958 m. į Downing Street 10 nr. atsikraustė naujasis ministras pirmininkas Harold Macmillan, kuris lygiai tas pačias pareigas turėjo 1945 m. Kaip rašo N. Tolstojus, yra žinoma, kad kazokų karininkų prašymas pasiekė užsienio reikalų ministeriją. Netrukus buvo gautas ir gana formalus atsakymas: „Ištyrę visus faktus, laikomės ir toliau sprendimo – pagelbėti prašymą pasirašiusiems negalime, ir todėl nebus imtasi jokios akcijos“.

Praėjo beveik 52 metai nuo to baisaus sprendimo. Šių eilučių autorius apie aną tragediją pirmą kartą parašė 1961 m. („Karys“, nr. 8), bet tada visa informacija buvo tik lt. N. N. Krasnov'o atsiminimai. Dabar rašant teko naudotis visa eile šaltinių. Parašiau 24 straipsnių ciklą ir esu patenkintas, nes „TŽ“ skaitytojų atsiliepimai tiek išeivijoje, tiek Lietuvoje teigiami. Savo laiške J. Balčikonio gimnazijos muziejaus vedėjas Vyt. Baliūnas Panevėžyje rašė: „TŽ“ išspausdinti straipsniai

padėti po stiklo ir visų klasių mokiniai, kur dėstoma istorija, turi perskaityti. Man tai neįkainojamas honoraras!

Parašiau, nes jaučiau pareigą, kad mes, lietuviai, nebūtume naivūs ir per daug nepasitikėtume Vakarais. Istorija dažnai kartojasi! Rašytojo N. Tolstojaus giminaitis William V. Lohmus telefoniniame pasikalbėjime dėkojo už tragedijos aprašymą „TŽ“ savo ir rašytojo N. Tolstojaus vardu. Taip pat labai dėkingas Terek'o kazokų atamanas N. N. Protopopoff, rusų karių veteranų žurnalo „Nashi Vesti“ vyr. redaktorius. „TŽ“ skaitytoji N.N. iš JAV, jam prašant, pranešė, kad apie Murmanską tragediją gal kada parašysiu vėliau. Ten nelaimingieji buvo ne kazokai, bet gen. lt. A. Vlasovo kariai.

Knygų beveik nėra – jos išparduotos. Šiuo metu galima gauti pirkti tik „Victims of Jalta“ rusų kalba. Knygos platintojas JAV yra Tolstojus giminaitis (dabar suparalyžuotas). Jo gautas pelnas eina vadinamajam „Novgorod foundation“, kuris gelbsti N. Tolstojui, kovojančiam su anglų valdžia. Mat vyr. Anglijos teismas šį puikų rašytoją nubaudė \$2,300,000 bauda. Dvi apeliacijos buvo atmestos.

Kaip laikosi ir gyvena rašytojas grafas N. Tolstoj? Kol kas dar gyvena savo name, bibliotekos dar nekonfiskavo, dirba kaip kritikas, recenzuodamas knygas. Retkarčiais, lankosi KGB archyvuose Maskvoje. Gimnaitis kriminologas dabar negali padėti, nes nuo 1996 m. pavašario yra paralyžuotas. Padeda rusų organizacijos ir kiekvieną mėnesį gauna paramos iš savo draugo princo Hans Adam II von Liechtenstein. Tarp kitko, šių žodelių autoriui rašytojo giminaitis atsiuntė porą labai įdomių pasikalbėjimų (interviews) su anglų literatūrinio žurnalo bendradarbiais.

Kaip rašo anglų žurnalistas Ian Mitchell literatūros žurnale „The Topical Books“, knyga „The Minister and the Massacres“ yra uždrausta skaityti Anglijos gyventojams. N. Tolstojus yra parašęs bene 10 knygų. Geriausios yra „Victims of Jalta“, „The Minister and the Massacres“ ir „Stalin's Secret War“. Prie paskutiniosios savo patarimais yra prisidėjęs ir „TŽ“ red. prel. dr. Pr. Gaida. Rašytojas N. Tolstojus idėjo daug darbo ir istorijai atliko didelį patarnavimą, bet vietoj padėkos susilaukė anglų bausmės.

Knygoje „The Ministers and the Massacres“ N. Tolstojus mini SMERŠ leitenantą A. I. Romanov, kuris peržiūrėjęs išsiunčiamų kazokų karininkų sąrašus pareiškė negalėjęs suprasti tokio britų elgesio. Knygoje „The Ministers and the Massacres“ N. Tolstojus įrodo, kad už tą visą tragediją daugiausia atsakingas buvęs Anglijos ministras pirmininkas 1945 m. Harold Macmillan. Taip pat jo įsakymą paklusniai vykdė bri-

Vilniaus užėmimas ir propaganda

Štai kaip vaizduoja Vilniaus užėmimą Raudonosios armijos štabas (Fiodor Sverdlov, „Pergalė“, nr. 7, 1984)

HENRIKAS KUDREIKIS

1944 m. liepos pradžia. Vilniaus link besitraukiančių hitlerininkų kariuomenę dengė aviacija. Bombonešių grupės banga po bangos bombardavo mechanizuoto korpuso dalinius, padarydamos nemažų nuostolių ir lėtinamos puolimo tempus. Nepaisant to, liepos 6 d. korpuso priešakinės dalys peržengė Lietuvos TSR sieną, o vakare jau kovėsi Vilniaus prieigose.

Vilnių gynė daugiau kaip dešimt fašistinės armijos divizijų. Joms į pagalbą atėjo ir naujos jėgos – keturi pėstininkų pulkai su artilerija, daug apsauginių mokomųjų statybinių ir žygio batalionų, o liepos 7 d. geležinkelių buvo perremta visa kalnų šaulių brigada. Priešo igula buvo gerai aprūpinta, ap-

ginkluota ir paruošta ilgai bei atkakliai gynybai.

Liepos 7 d. rytą generolo A. Aslanovo tankų brigada po stipraus aviacijos smūgio įsiveržė į pietinį Vilniaus pakraštį. Matydami, kad miesto dalį gina stambios priešų pajėgos, generolas V. Obuchovas pergrupavo likusias korpuso dalis ir vakare atakavo šiaurinį Vilniaus pakraštį. Tuo pačiu metu rytinę miesto dalį atakavo papulkininkio S. Starodubcevo mechanizuota (tankų) brigada ir po atkaklių mūšių pasiekė Vilnios upę. Į gatvių kovas įsijungė generolo majoro J. Fominicho tankų korpusas. Kitą rytą į kautynes įsivėlė priartėję generolo N. Krylovo 5-tosios armijos priešakiniai pulkai. Papulkininkio J. Sitko pulkai su mechanizuota (tankų) brigada atakavo priešų aerodromą į pietryčius nuo Vilniaus. Pėstininkų daliniai savo ugnimi sukaustė priešų, o tuo pasinaudoję tankai prasiveržė į aerodromą ir ėmė naikinti priešų lėktuvus. Mūsų kariai užėmė aerodromą su 46 lėktuvais, iš jų 32 buvo sveiki, taip pat ginklų ir karo reikmenų sandėlius.

Kartu su kitais tankų daliniais sėkmingai veržėsi 144-ta šaulių divizija. Kovose pasirodė vokiečių „Ferdinand“ tankai, saviėgiai pabūklai. Būrys atmušė vieną ataką po kitos. Po pakartotinių atakų hitlerininkams pavyko apsupti artileristus ir kelis pėstininkų dalinius. Nors sužeistas, lt. P. Vernidubas pakėlė ir ataką pėstininkus ir prasiveržė pas savuosius. Už drašą Vilniaus gatvių kautynėse jam suteiktas Tarybų Sąjungos didvyrio vardas, o jo kovotojai apdovanoti ordinais ir medaliais.

Šiaurinėje dalyje kartu su tankistais puolė 215-tos divizijos pulkas. Neatlaikę puolimo fašistai pradėjo trauktis. Tokiu būdu liepos 8 d. Vilnius iš trijų pusių buvo apsuptas mūsų kariuomenės. Miesto puolimas tęsėsi.

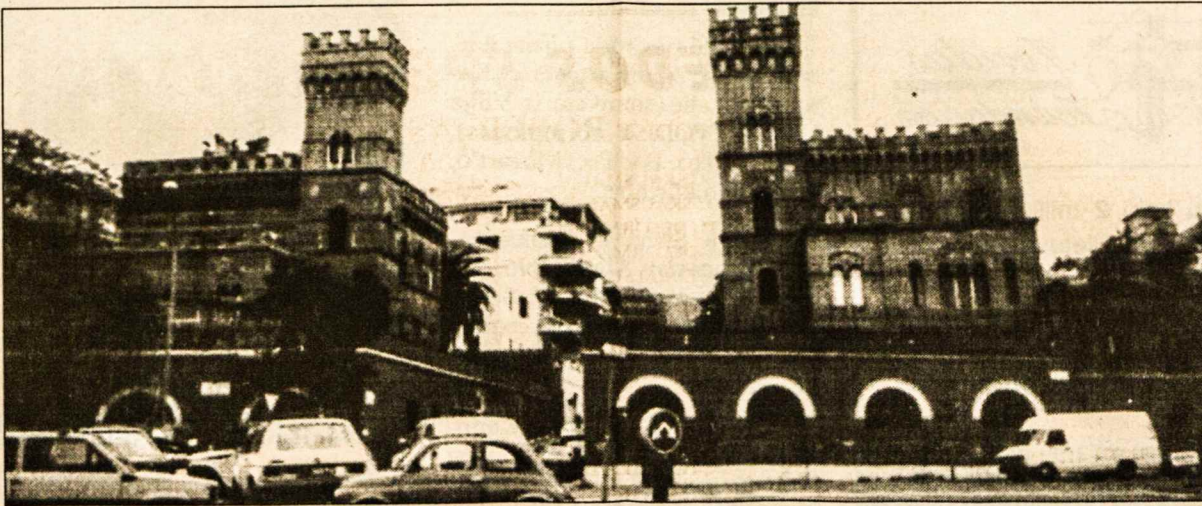
Įpiečiau veržėsi papulkininkio K. Gricenkos gvardijos tankų brigada. Automatininkų batalionas, remiamas tankų, sunaikino fašistus keliuose pastatuose. Tačiau kelią į miesto centrą pastojai stipri priešų ugnis. Iš priešais stovinčio triaukščio namo pasipylė granatos. Kareiviai sugulė. Tada bataliono vado pavadojuotas politiniams reikalams (skaityk komisarą) majoras J. Jaborovas pakilo visu ilgu ir puolė į priekį. Kartu su automatininkais įsiveržė į pastatą. Už šį žygdarbį majorui J. Jaborovui suteiktas Tarybų Sąjungos didvyrio vardas.

Liepos 9 d. vokiečių igula buvo visiškai apsupta. Tik nedidelės fašistų grupės išsiveržė iš miesto ir susijungė su savo kariuomene. Tačiau ir jos tuoj buvo sutriuškintos. Likusi Vilniuje igula buvo uždaryta siauroje vakarinėje miesto dalyje, kurią iš visų pusių apšaudė mūsų artilerija. Liepos 13 d. Vilniaus gatvėse baigėsi septynios dienos trukę kruvini mūšiai. Ta pačia dieną Maskva salutavo Vilniaus išvadavimo didvyriams.

Vidurio fronto ofensyvą rusai pradėjo su nepaprasta ginklų ir žmonių persvara: keturis kartus daugiau pėstininkų, aštuonis kartus daugiau tankų, dvidešimt penkis kartus daugiau patrankų ir dvidešimtį kartų daugiau lėktuvų. Vokiečiai rezervų turėjo tik vieną diviziją, rusai – 37 divizijas. Pačių vokiečių duomenimis, į rytus nuo Minsko jie (rusai) neteko 350,000 karių užmuštais ar į nelaisvę paimtais.

ŠALTINIAI

1. Catherine Andrejev, Vlasov and the Russian Liberation Movement, 1955.
2. N. N. Krasnov, Nezabivamoje, 1957.
3. Gen. V. G. Naumenko, Vėlikovė Pridatelstvo, 1962.
4. Konstantin Čerkasov, General Kononov, I tomas, 1963.
5. Wilfried Strik, Strikfeldt, Against Stalin & Hitler, 1941-45, 1965.
6. Jürgen Thorwald, The Illusion 1975 (vertimas iš vokiečių kalbos).
7. Nikolai Tolstoy, The Secret Betrayal 1944-1947, 1977.
8. Petras Jurgėla & Paulius Jurkus, Gen. Povilas Plechavičius, 1978.
9. B. K. Ganusovskij, 10 Let Za Železnym Zhanavesom, 1983.
10. Nikolai Tolstoy, The Minister and the Massacres, 1986.

Šv. Kazimiero kolegijos pastatas Romoje ir „Vila Lituania“, kuria naudojasi įvairūs lankytojai

Iš JAV LB Detroito apylinkės valdybos renginio, kuriame buvo pagerbta ASTA BANIONYTĖ, buvusi detroitietė, už jos ilgametį darbą, tvarkant JAV LB įstaigą Vašingtone ir atstovaujant JAV LB-nei bei ginant Lietuvos reikalus Amerikos valdžios įstaigose Vašingtone. Nuotraukoje: JAV LB Detroito apylinkės valdybos pirmininkė Nijolė Zelwinder įteikia Astai Banionytei pažymėjimo lentelę. Nuotr. J. Urbono

Politikos ir kultūros popietė

Detroito LB apylinkė Atvelykio dieną surengė politikos ir kultūros popietę, kurioje susirinko pora šimtų tautiečių.

Politiniai rūpesčiai

Kalbėjo Asta Banionytė, gimusi, augusi, mokiusi Detroito, o baigusi politinius mokslus Mičigano universitete, nuvykusi dirbti kongreso narių įstaigose Vašingtone, vėliau perėjusi grįnai lietuviškon veiklon ir jau kelerius metų vadovaujanti LB informacijos centrui.

Ji pastebėjo, jog lietuvių kilmės žmonių Amerikoje yra 800,000, o LB organizacijoje veikia 1,800. Taigi veikliųjų skaičius nėra didelis, bet veiksmingas. Yra būtina turėti savo atstovybę Vašingtone, nes kaip Vincas Kudirkas rašė „Varpo“ 7 nr. 1894 m., Amerikos lietuviai žino kaip išnaudoti savo laisvę. Tuomet jie pranešė pasauliui apie Kražių skerdynes. Šiandien mes turime užtikrinti Lietuvos saugumą sekančiam šimtmečiui. Turime pasistengti, kad derybų metu amerikiečiai sėdėtų lietuvių pusėje, o ne rusų. Clinton nepardavė Lietuvos Helsinkyje, tačiau būsimoje Madrido konferencijoje yra būtina iškelti Lietuvos saugumą, kuris turi būti užtikrintas Vakarų pasaulio.

Ji pasidžiaugė savo vaikyste: kai augo, nebuvo vien Antano Banionio vaikas, bet visos kolonijos. Dabar lietuviai gali džiaugtis turėdami visų lietuvių balsą Vašingtone Astos Banionytės asmenyje.

Koncertas

Virginijos Bruožytės-Mulio-

lienės koncertą puikiai lydėjo akompaniatorius Michael Borowitz. Solistės muzikinis išsilavinimas ir sugebėjimas yra didelis – turi charakterį ir šiltą ryšį su publika. Vis dėlto neužtenka drąsos, kai reikia paimti aukštą gaidą Puccini ir Gounod operų soprano vaidmenyse. Daug geriau išėjo su lietuviškomis dainomis, taip pat su „La vie en rose“, Maurice Ravel „Vocalise“. Jai geriau būti Carmen negu Margarita, juoba, kad ji tokiame vaidmeniu turi tinkamą charakterį.

Vitalio Žukausko vieno žmogaus teatras yra savotiškas fenomenas čia ir Lietuvoje. Jis išėjo scenon po koncerto ir paklausė publiką: turėtų skambinti ar dainuoti? Taip nuginklaves publiką, juoda eilute su didele juoda peteliške jis linksmino publiką, kalbėdamas apie meilę, politiką, senatvę, visur įjungdamas neva savo autobiografines pastabas. Jis turėtų visa tai surašyti ar nufilmuoti, kad kiti galėtų atlikti jo monologus ar pasimokyti iš jų. Svarbiausia tai, kad jis vaidina ne kitų autorių tekstus, bet pats juos sukuria. Tie tekstai gali būti momentiniai, bet Vitalio charakteris yra sumanias išugdytas per ilgą ir našų teatrinį darbą.

Saulius Šimoliūnas

... norėtusi ramiai gyventi, nespėkit su nieku, ir esu kol kas patenkintas, kad visi mane palieka ramybeje. Ypač bijau „politikų“. Pabuvojau vieną kartą politiku ir taip „apsišutinau“, kad dabar tos politikos bijau kaip velnias kryžiaus. (Vincas Krėvė)

pasiruošti pastoraciniam darbui Lietuvoje ar išeivijoje.

Kaip praėjusių metų kreipiamosi, taip ir šio pagrindinis tikslas yra:

1. Prašome PASIMELSTI už šaukiamuosius į dvasinę tarnybą ir už jau pašauktuosius. Mums reikia daug ir šventų kunigų Lietuvoje ir išeivijoje.

2. Kviečiame PAREMTI mūsų įstaigą pinigine (Šv. Kazimiero kolegiją Romoje) auka. Mūsų visų pareiga užtikrinti jos ateitį.

3. Kviečiame įsijungti į NAUJŲ GERADARIŲ vaju. Kasmet prarandame (dėl mirties, sveikatos, persikėlimo į Lietuvą...) nemažą skaičių dosniųjų geradarių. Kad mūsų kolegija gyvuotų, yra būtina jų vietas užpildyti naujais. Todėl ypatingai šaukiamės dabartinių kolegijos geradarių ir draugų pagalbos: raskite naujų rėmėjų!

Vadovybės, studentų ir seserų vardu dėkoju visiems už mums suteiktą ir parodytą solidarumą. Kartu su jumis nuosirdžiai džiaugiamės šių metų pasiektais gražiais vaisiais. Prašome ir toliau mus remti savo malda, moraline, dvasine ir medžiagine pagalba. Mes meldžiamės už visus kolegijos geradarus – gyvuosius ir mirusius.

Su pagarba ir dėkingumu, prel. Alg. Barkus, rektorius

Čekius ir naujų geradarių-rėmėjų vardus rašyti slūsti: Pontificio Collegio Litano, c/o Mons. Al. Bartkus, V. Casalmottarato, 20, 00182, Roma - Italia.

Amerikoje, jei norite nurašyti nuo mokesčių: S. Casimir's Guild, c/o Mrs. Ann Wargo, 125 St. Morris Str., St. Clair, PA 17970, USA.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(Prieš Lietuvių Namus)

Tel. 416 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

Lietuvos televizijos direktoriai 1988 metais

Nuotr. H. Paulausko

Lietuvos televizijai 40

HENRIKAS PAULASKAS, Vilnius

1997 m. balandžio 30 dieną Lietuvos televizijai reikšminga data – prieš 40 metų Lietuvoje pirmą kartą sužibo televizorių ekranai. Vilniaus mieste tuo metu buvo tik 28 apylinkės vos 4 priimtuvai. Įdomu pažymėti, kad nepriklausomoje prieškarinio Lietuvoje jau vyko pirmieji televizijos bandymai. 1931 m. leidinyje „Mūsų momentas“ buvo rašoma: „Dauguma girdėjo, kad eina perdavimas judamųjų paveikslų per radiją. Pirmas Lietuvoje paveikslų priėmimo aparatas jau kelintą savaitę mėginamas Šiauliuose, Stasio Braišio radio laboratorijoje. Kiekvieną šeštadienį nuo 9-10 val. susirenka nemažai susidomėjusių pažiūrėti tų bandymų. Perduodamas filmas, rodomi paveikslai, pasirodo ir „gyvi“ žmonės ekrane. Kol kas imtuvo ekranas yra nedidelis, paveikslai vidutinio aiškumo“.

Okupacijos sąlygomis

1957 m. televizijos studija įsikūrė naujai pastatytame kurčėnų vidurinės mokyklos pastate Vilniuje, Konarskio gt. 49, kuris buvo daug kartų perstatinėjamas ir labai nepatogus. Tai buvo būdinga sovietinės okupacijos sąlygomis. Prie studijos buvo pastatytas 180 metrų aukščio metalinis bokštas su 12 metrų televizijos antena. Pastate veikė 15 KW vaizdo ir 7,5 KW garso siųstuvai. Programą buvo galima matyti maždaug 100 kilometrų atstume.

Pirmąją TV programą Vilniuje pradėjo diktoriai Gražina Bigelytė ir Juozas Baranauskas 1957 m. balandžio 30 d., 19 val. 45 min. Programa truko 2 val. 20 min., kurios metu buvo parodytas Lietuvos kino studijos dokumentinis filmas „Tėviškėje“ ir meninis filmas „Prologas“. Pradžioje TV laidos buvo transliuojamos tik du kartus per savaitę. Nuolatines TV laidas kiekvieną savaitės dieną buvo pradėtos rodyti tik nuo 1961 m. kovo 6 d.

Televizija Lietuvoje labai greitai tapo populiari – 1957 m. pabaigoje Lietuvoje jau buvo 1.500 priimtuvų. Televizija reikalavo nuolatinio tobulinimo. 1980 m. Vilniuje, Karoliniškių rajone, buvo pastatytas monolitinio gelžbetonio 326 metrų bokštas su TV antenomis. 190-ties metrų aukštyje buvo įrengta žvalgos aikštelė ir restoranas „Paukščių takas“ su ratu judančiomis grindimis. Tai aukščiausias statinys Lietuvoje.

1968 m. Konarskio gatvėje, šalia veikiančių TV pastatų, buvo pradėtas statyti naujas TV kompleksas, kur be svarbių aparatinių buvo naujai įrengtos trys studijos – 30 m² ploto diktoriai, 150 ir 300 m² teatrinės ir koncertinės studijos. Redakcijos įsikūrė devynių aukštų administraciniame pastate. Spalvota TV laida iš Vilniaus pirmą kartą buvo parodyta 1975 m. vasario 26 d. Lietuvos televizijos laidos yra transliuojamos „sekam“ ir „pal“ sistemomis.

Atgimimo sulaukus

Kovoje dėl Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo Vilniaus televizijos darbuotojai buvo vieni iš aktyviausių prieš okupacinį

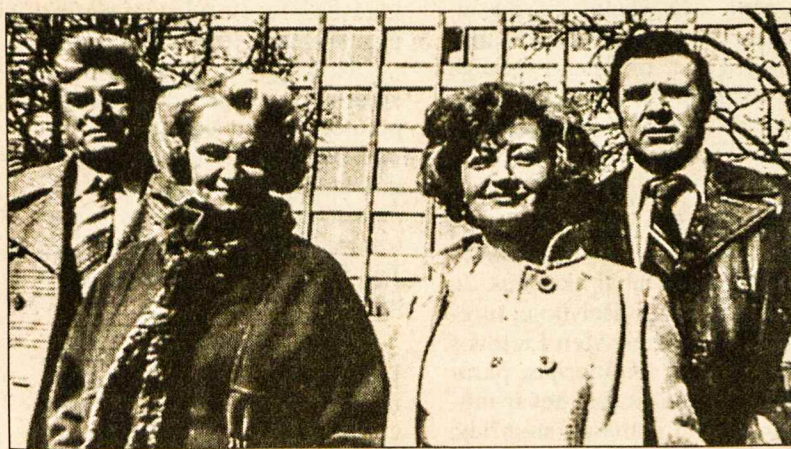
sovietų režimą. Jau 1988 m. vasario 16 dienos ankstyvą rytą iš TVR pastato penktame aukšte slapta buvo iškelta trispalvė vėliava. KGB siautėjo, bet patriotai nesurado. Tik paskelbus Lietuvos respublikos atkūrimą paaiškėjo, kad tai buvo iš Kelmės kilęs Antanas Aginskas, dirbęs čia apsaugos milicininku! (Beje, šių eilučių autorius Kelmėje buvo Antano mokytoju vid. mokykloje).

Ypač atkakliai TV bokštą ir pastatus Konarskio gatvėje lietuviai gynė 1991 m. sausio 13-tosios tragišką naktį. Tryliką patriotų žuvo, šimtai buvo sužeisti. Bet TV transliacijos tuoj pat perėmė Kauno studija, į kurią išvyko dirbti dauguma vilniečių. Galutinai okupantai iš Vilniaus TV buvo išvyti 1991 m. rugpjūčio 22 d.

Ne viena stotis

Šiuo metu Lietuvoje, be valstybinės televizijos, jau veikia eilė komercinių TV stočių, iš kurių ypač populiari yra LNK (Laisvas, nepriklausomas kanalas) – ją žiūri apie 35,4% žiūrovų. (Valstybinę TV stebi apie 25,3% gyventojų). Trečioje vietoje yra komercinė TELE-3, įsteigta JAV lietuvės prof. Liucijos Baškauskaitės; turi apie 21,6% žiūrovų. Dar veikia mažiau populiarios „Vilniaus TV“ „Baltijos TV“ „Kaunas Plus TV“, „TV Polonija“ ir kitos stotys bei studijos.

Valstybinėje TV, kuri turi moderniausią techniką, dirba apie 1400 asmenų, kurie taip pat rengia ir radijo laidas. Lietuvos televizija ir radijas yra viena valstybinė įstaiga. Jos išlaikymui iš biudžeto skiriama didelė dalis lėšų, kita dalis gaunama iš reklamos. Komercinės TV išlaikymo tik iš reklamos. Siųstuvai, antenos, radijo relinės linijos ir kitos transliavimo priemonės priklauso valstybinei įmonei

Lietuvos televizijos ir radijo seniausi diktoriai, prieš 40 metų pradėję populiarą žiniasklaidą ekranuose. Iš kairės: Juozas Baranauskas, Undinė Nasvytė, Gražina Bigelytė ir Henrikas Paulauskas

Nuotr. J. Juknevičiaus

Kanados Lietuvių, Lithuanian Canadian, Fondas Foundation
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neličiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškite Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKITE KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Tautai reikšmingi darbuotojai

Lietuvos istorikės dr. ALDONOS VASILIAUSKIENĖS paskaitos ir monografijos, iškeliančios asmenis, pasižymėjusius savo idėjomis, darbais bei kasdienine veikla

ALFREDAS GUŠČIUS, Vilnius

Plačią vagą katalikiškoje Lietuvos dirvoje varo istorijos mokslų daktarė Aldona Vasiliauskiene. Jos neišsenkamos energijos ir darbštumo dėka vien per pastaruosius porą metų surengta keliasdešimt konferencijų, minėjimų, parodų. Šių renginių metu visuomenė Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Utenoje, Taurėnuose, Marijampolėje, Vilkaviškyje, Veiveriuose, Alytuje, Telšiuose, Plungėje, Varniuose, Joniškėlyje bei kai kuriuose kituose Lietuvos miestuose ir miesteliuose galėjo išgirsti mokslininkų, pedagogų, teologų pranešimus apie iškilią mūsų tautos asmenybes – Stasį Šalkauskį, Praną Dovydatį, Mečislovą Reinį, Juozą Girnių, Edvardą Turauską, Stasį Bačkį, Antaną Liumą, Juozą Prunskį, Paulių Rabiakauską, Praną Dundulienę, Antaną Kučinskaitę.

Teko matyti, kaip rūpestingai, kruopščiai dr. A. Vasiliauskiene planuoja būsimą renginį, kiek laiko ir jėgų (taipogi ir lėšų) išieškoja, važinėdama į renginių vietas, tardamasi su vykdomąja valdžia (pavyzdžiui, dėl Utenos miesto garbės piliečio vardo suteikimo kunigui, profesorui Antanui Liuiam, SJ, Joniškėlio miesto ir Pasvalio krašto garbės piliečio – diplomautui Stasiui Bačkiui, Kėdainių miesto – kun. prof. Pauliui Rabiakauskui, SJ), telkdama vietinės inteligentijos pajėgas.

Tos įvairiapusės, gyvos konferencijos padėjo atsirasti dr. A. Vasiliauskienei knygoms – „Žvilgsnis į Juozą Girnių“, „Kai akademikas kunigas Antanas Liuma, SJ, prabyla“, „Stasio Antano Bačkio gyvenimo ir veiklos bruožai“, „Lietuvių katalikų mokslo akademija“.

Šios knygų pasirodė viena po kitos, suspėdamos patekti į skaitytojų rankas konferencijų išvakarėse, o kartais ir tą pačią renginio dieną (pvz. knyga apie Juozą Girnių). O štai laimingųjų skaitytojų (deja, tik vieno

tūkstančio) rankose vėl nauja dr. A. Vasiliauskiene knyga – „Vilkaviškio vyskupijos Ganytojui – 70“ (išleido „Ardor“ leidykla). Kaip dailūs, skoningai apipavidalinti šio leidinio viršeliai (dail. A. Tauterienė), taip patraukli ir visa knyga.

Kas tai nulemia? Suprantama, visų pirma pati knygos figūra. Tačiau... nukrypime kiek į šoną. Ar mažai miške grybautojų bei iškylautojų, kurie abejingai praeina pro unikaliausius gamtos meno kūrinius – įspūdingus akmenis ir akmenėlius, visokius medžių kelmų, šakų, liemenų raizginius. Yra betgi asmenų, kurie tokius gamtos reikšmingus pastebė, pasigabena namo, juos kiek padailina ir tada stebina žiūrovus. Taip atsitinka ir su knygomis apie asmenis. Net spalvingiausių žmogų reikia mokėti prakalbinti, sugėbėti taip prie jo prisitarti, kad atsirastų tinkamiausias vaizdavimui autorius santykis su juo.

Vyskupo Juozo Žemaičio, MIC, portretas, manyčiau, vainikuoja visą jos ligšiolinę asmenų galeriją. Autorei labai pavyko suderinti objektyvius ir subjektyvius dalykus. Ji detalai išryškina originalų vyskupo charakterį, jo mąstyseną, jo įsidėmėtiną gyvenimo kelią nuo mokinuko ligi vyskupo. Kartu ji pakankamai atskleidžia viso Vilkaviškio vyskupijos įsteigimo bei raidos vaizdą. Dr. A. Vasiliauskiene knygoje, kaip ir šioje, pateikta daug istorinių faktų, datų. Vertingas, pirmą kartą viešai pateikiamas dokumentas, liudijantis intriguojančią „odisėją“, kaip kan. Juozapas Stankevičius (Kauno arkivyskupijos valdytojas) tapo ir Vilkaviškio vyskupijos valdytoju 1949 m.

Autorės nuodugniai pasidomėta ir vyskupo Juozo Žemaičio tėvų, šeimos bei giminės kilmės medžiū. Kruopštus knygos mokslinis apdorojimas – išnašos, rodyklės, komentarai. Daug nuotraukų iš paties vyskupo asmeninio archyvo. Visi čia suminėti dėmenys teikia leidiniui mokslinio solidumo.

Muzikos studentų koncertas

Anapilio parapijos tarybos kultūrinės sekcijos surengtas Anapilio salėje Mississaugoje muzikos studentų koncertas 1997 m. balandžio 6 d. praėjo sėkmingai.

Ramunė Jonušonytė ir jos partneris Dmitry Ilyin nuotaikingu šokių pradėjo koncertą. Vėliau programoje Ramunė grojo smuiku Brahms'o, Haendelio ir Paganini'o kūrinius. Aiškiai girdėjosi didelė pažanga nuo praėjusių metų koncerto. Jos mokytojas – Mindaugas Gabrys.

Arija Batūraitė paskambino W. A. Mozart'o „Sonata K545“, allegro ir andante ritmus. Mozart'o kūryba, kaip ir daugelio kompozitorių, turi savitą stilių. Arijai Batūraitėi pasisekė atrasti tinkamą šios „Sonatos“ atlikimo būdą.

Taras Chornomaz gerai atliko Bach'o „Adagissimo“ ir Scarlati „Sonata in C-major“. Jo mokytojas – muz. Jonas Goėdas.

Malonu girdėti ir matyti sceninę ir meninę pažangą. Norint gerai atlikti bet kokią kompoziciją, reikia daugelio valandų darbo. Tik per darbą pasiekiami geri rezultatai.

Gražiai pasirodė pirmą kartą dalyvavę šiame koncerte: Karolis Hakala (smuikas) ir Vilija Hakala (viola ir fortepionas). Jiedu atliko Bach'o, Mozart'o, Schmidt'o kūrinius.

Aušra Šivickytė paskambino „Hungarian Dance No. 3“, Krystal Rikutė – „First Sonata“ (Bastien) ir „Humoresque“ in G-major; muzika – Leopoldo Mozart'o.

Pianistės Leokadijos Kanovičienės mokiniai – Simonas Sližys paskambino Franz Liszt'o kūrinių „Paguoda“. Sentimentaliai skambėjo.

Tadas Vainius kopija į fortepiono technikos aukštumas.

Šiais metais jis pradeda studijas universitete, muzikos fakultete. Jo pasiklausius atrodo, kad laukia švieši virtuozo pianisto profesija. Šiame koncerte girdėjome skambinant „Sonata in G-major“, Op. 31, No. 1, First Movement – Beethoven'o ir „Nocturne in C-minor“, Op. 48, No. 1 – Chopin'o. Ypatingai imponuojanti interpretacija skatinanti klausytoją sekti daromą pažangą.

Salia fortepiono, Tadas Vainius mokosi groti trombonu. Šis instrumentas naudojamas dramatiniam garsumui išgauti, pvz. Mozart'o operoje „Don Giovanni“ ar Beethoven'o Penktojoje simfonijoje.

Įdomu bus sekti kiekvieno šiame koncerte dalyvavusio darytą pažangą ir kitais metais

Slava Žiemelytė

Po sėkmingo muzikos studentų koncerto 1997 m. balandžio 6 d. Anapilio sodybos salėje. Pirmoj eilėj iš kairės: A. Šivickytė, R. Jonušonytė, D. Ilyin, K. Rikutė, V. Hakala, K. Hakala, A. Batūraitė; antrojo eilėj: S. Sližys, T. Chornomaz, sol. Sl. Žiemelytė (koncerto rengėja) ir T. Vainius

Nuotr. R. Paulionio

Ši nuotrauka buvo atspausdinta ant vengrų mėnraščio „Hitelet“ 1984 m. gegužės mėnesio numerio. Tai Šv. Onos šventovė Vilniuje. Tame mėnraštyje daug medžiagos apie Lietuvą. Šis leidinys pripuola pateko į „TŽ“ redakciją

PRANEŠIMAS IŠ BRAZILIJOS

Pietų kryžiaus žemė

„Lituanika“ – lietuviškoje prieblandoje šviesus žiburėlis

Lietuviškoji veikla S. Paulyje, kaip ir visoje išeivijoje, kas kart silpnėja. Dar veikia Brazilijos lietuvių sąjunga, Brazilijos lietuvių bendruomenė, Jaunimo sąjunga, skautai ir Lietuvių katalikų Šv. Juozapo bendruomenė. Vieni iš jų daugiau, kiti mažiau dar vis kruta.

Daugiausia lietuvių susirinko į Šv. Mišias, kai 1990 m. buvo paskelbtas Lietuvos nepriklausomybės atstatymas. Atėjo ir tie, kurie paprastai niekur nesiūdo. Šv. Mišias aukėjo svečias kun. A. Svarinskas. Po Mišių jaunimas, reikšdamas džiaugsmą, labai kultūringai demonstravo pagrindinę miesto gatvę. Buvo surinkta per dešimt tūkstančių parašų ir įteikta Brazilijos valdžiai, prašant pripažinti Lietuvos nepriklausomybę. Taip pat buvo renkamos aukos Lietuvai. Dalį tų aukų, dėją, prarijo Vebeliūno „Litas“ JAV-se.

Ekonominės blokados, spaudžiančios Lietuvą metu, buvo demonstruota įvairiose miesto vietose. Po Sausio 13-tosios prie sovietų konsulato buvo sudėgintos Sov. Sąjungos vėliavos. Įvyki aprašė vietos mėnraščiai ir parodė bent du televizijos kanalai.

Kai „Lietuvos K. Bažnyčios kronika“ buvo pristatyta Nobelio taikos premijai, Šv. Juozapo bendruomenės pastangomis pritarimą-rekomendaciją pasiuntė Brazilijos vyskupų konferencija ir Sao Paulo arkivyskupas kardinolas Harns.

Dabar lietuviška veikla gerokai pritemusi. Šv. Juozapo lietuvių parapijai paskirtas jau brazilas klebonas. Padėtį išgelbėjo kun. Petras Rukšys (salezietis), sutikęs pasiūlyti parapijoje ir aptarnauti visus Sao Paulyje išsiblaškiusius lietuvius ir leisti vienintelį lietuvišką laikraštį „Mūsų Lietuva“.

Šventovė ir kiti parapijos pastatai pasiliko Šv. Juozapo lietuvių bendruomenės nuosavybė.

Kitas lietuviškas centras Brazilijoje yra „Lituanikos“ stovyklavietė. Prie stovyklavietės buvo parduota 60 sklypų lietuvių šeimoms. Šešioliaka iš jų jau turi pastatę namus. Brazilijos lietuvių bendruomenė „Lituanikoje“ turi namą, Šv. Juozapo bendruomenė – koplyčią, svečių namus, darbininkų namus.

Paskutiniu metu Šv. Juozapo bendruomenė pasistatydino keturių šimtų kvadratinį metrų pastatą „Poilsio namus“, 1997 m. kovo 9 d. „Lituanikoje“ buvo lietuvių šventė, Pamaldomis buvo paminėta Kovo 11-toji (Vasario 16-tosios minėjimą anksčiau surengė Brazilijos liet. bendruomenė). Po Mišių įvyko „Poilsio namų“ pašventinimas, šventiški pietūs, juozapinės. Šventėje dalyvavo per 300 žmonių, Šv. Juozapo bendruomenės choras, „Nemuno“ šokėjų.

„Lituanika“ su visais savo įrengimais yra šviesus žiburėlis lietuviškoje prietemoje. „Poilsio namuose“ jau apsigyveno pirmieji gyventojai, tarp jų ir buvęs klebonas kun. J. Šeškevičius.

Lietuviai jėzuitai, išsikeldami iš Sao Paulo, paliko savo turėtus namus LK Šv. Juozapo bendruomenei. Tas palikimas yra pats didžiausias ramstis Bendruomenės darbams. Tėvams jėzuitams priklauso nuosirdi visų lietuvių, ypač „Poilsio namų“ gyventojų, nuosirdi padėka. J.J.

• Savo tautiškumą bei žmoniškumą tiksliai suprantantis žmogus visuomet yra dviejų tėvynių pilietis – savo ir viso pasaulio.

DR. J. ERETAS

“Liudytojo poringės”

Dar viena Bronio Railos žurnalistikos knyga

ALĖ RŪTA

Lietuvoje suredaguotų publicistinių straipsnių, recenzijų rinkinys iš 52-jų metų šio autoriaus veiklos laikotarpio (1944-1996). Visa tai parašyta ne iš karto; po truputį buvo spausdinama įvairioje periodikoje, gal kai kas autoriaus pridėta ir vėliau. Knyga (600 psl.) pastorina aštuoni lapai įdomių nuotraukų.

Nenuobodi knyga – temų įvairybė. Vardų rodyklė užima dešimtį knygos lapų; taigi aprašoma daugybė įdomių, reikšmingų žmonių.

Prieš tai Bronys Raila buvo

jau išleidęs 20 knygų. Jų pavadinimai suminėti beveik pilname puslapyje. Tik pirmutinė (poezijos) knyga “Barbaras rėkia” (1930 m.) išleista Kaune. Visos kitos – eseistika, publicistika, iš kurių šešios paskiausios atspausdintos Lietuvoje po 1990 m., nepriklausomybę atgavus.

“Liudytojo poringės”, taip

autorius savo knyga pavadino. Įvardiname straipsnyje sako: poringės – tai tik metafora, iš tikro tai “liudininko pasakojimai apie mūsų rūstaus sausmečio kelis dešimtmečius užsienio lietuvių gyvenimo akiračiuose, apie kai kuriuos mūsų rašytojus ir jų knygas... apie išdykavimus ir padėbines iliuzijas”. Tai rašinių rinkinys apie užsienio lietuvių, kad Lietuvoje geriau juos pažintų.

Pati knygos pradžia – iš Lietuvos okupacijų laikotarpio, 1944 m. pavasario, autoriui (ir daugeliui kitų kultūrininkų), jau bėgant iš savo krašto. Rašyta daugiau apie kultūrą ir jos žymūnus: Maironį, Bernardą Brazdžionį, Henriką Nagį, apie Kauno, Vilniaus ir Panevėžio dramos teatrus... Paleičiami ir tautiniai ypatumai, kai kurių žodžių reikšmės (žurnalo, feljetono). Atrodo, lyg pripuolamos temos, bet panagrinėtos iš esmės.

Daug vietos skirta knygoms ir autoriams. O skyriuje “Siluetai” – apie kai kuriuos rašytojus, kuriems knygos autorius lyg nenorėjo skirti daug laiko, nes paminėta viena, antra jų knyga, neapartant visos kūrybos. Mat Raila ilgesnį laikotarpį buvo ir literatūros kritiku, ne vien publicistu bendromis temomis. Kaip kritikas – įžvalgas ir sugė-

bąs objektyviai rašyti, bet mažiau mėgstamų autorių kūrinius aptardamas dažnai nuslysta beveik į komiškas pastabas. Br. Raila, iš arčiau jį pažįstantiems yra aštraus liežuvio (pokalbiuose) ir smailios, kartais duriančios, plunksnos (kritikos straipsniuose).

Skyriuose “Su viltimi besidairant” ir “Požiūris” nagrinėjami įvairūs kultūriniai momentai ir Lietuvai svarbūs žmonės.

Neįmanoma suminėti visų knygos straipsnių nei jų skirtingų reikšmių apibrėžti. Bet verta knygą perskaityti ir apie Br. Railos mintijimų visumą susidaryti savą nuomonę. O tų nuomonių gali būti įvairių, nes ir autorius įvairus temomis, svarbių (ir mažiau svarbių) žmonių siluetais, bet visur išliekantis su sava rališka logika, kartais su draugiškumo šiluma tiems, kuriuos jis mėgo ir kurie jį mėgo.

Br. Raila yra pavyzdingas (bet svetimybė) kalbos ir literatūrinio stiliaus publicistas. Užtat knygą malonu skaityti. Korektūros klaidų irgi nepastebėjau – tai jau leidėjų nuopelnas.

Tik du netikslumai. Pirmas: cituojant poeziją, vienoj vietoj įrašyta, kad autorius – Balyš Brazdžionis. Negi redaktoriai nežino ar neatpažįsta poeto Bernardo Brazdžionio?

Antras: iš knygos autoriaus sąvokų sumašymo. Br. Raila rašo “poribis”, kur turėtų būti “paribis, paribiai”, kaip jaunieji poetai “Poezijos pavasario” almanache ypač tą sąvoką parbrėžė. Poribis ir paribis – paribiai juk skirtingos sąvokos. (Zodyne – “paribys”, RED.).

Yra ir kitų dalykų – dėl bendravimo su kraštu, dėl kun.

St. Ylos, dėl R. Spalio, Alės Rūtos silueto... Apie juos esu kitokios negu autorius nuomonės. Bet, sakoma, dėl nuomonių nesiginčijama...

Knyga turtinga 52-jų metų įvykiais, įdomių jų aiškinimu, verta visų skaitytojų dėmesio.

Bronys Raila, LIUDYTOJO PORINGĖS. Minčių ir išgyvenimų pėdsakai. Vyr. redaktoriaus Domas Šniukas. Viršelis – Romo Oranto. Išleido “Žurnalistikos” leidykla (Vilniaus 35,2600 Vilnius). Spausdino “Aušros” spaustuvė Kaune. Tiražas – 1,000.

Tarptautinis teatro festivalis Vilniuje

Gegužės 9 d. Vilniuje prasidės kasmetinis “LIFE” teatrų festivalis, kurio atidarymas įvyks Džiausmo slėnyje prie Baltojo pėsčiųjų tilto, priešais “Lietuvos” viešbutį. Lietuvai šiame renginyje atstovaus “LIFE” režisierius Edmundas Nekrošius su Šekspyro “Hamleto” premjera. Hamleto vaidmenį atliks neprofesionalus aktorius, populiarus estrados dainininkas Andrius Mamontovas. Trupėje vaidins įvairių teatrų aktoriai, susibūrę į “LIFE” kolektyvą.

Festivalis truks iki gegužės 17 dienos. Jame dalyvaus Šveicarijos-Prancūzijos teatras “VIDY”, kurio režisierius Peter Brook parodys vaidinimą “Laimingos dienos”. Iš Didžiosios Britanijos atvyksta “Opera Circus”. Belgijai atstovaus T. G. Stan su “One 2LIFE”. Burgarių “Credo” teatras vaidins spektaklį pagal N. Gogolio kūrinį “Apšauktas”. Taip pat atvyksta Victoria Chaplin su vyru, gyvulių ir paukščių grupe, kurie parodys egzotišką spektaklį “Nematomas ratas”, skirtą vaikams nuo 1-nerių iki 100 metų! Kaip naujovė bus “Teatro sporto tarptautinis čempionatas”, kuriame dalyvaus Svedijos, Olandijos, Suomijos komandos, o Vilniaus publikai teks pagrindinis vaidmuo.

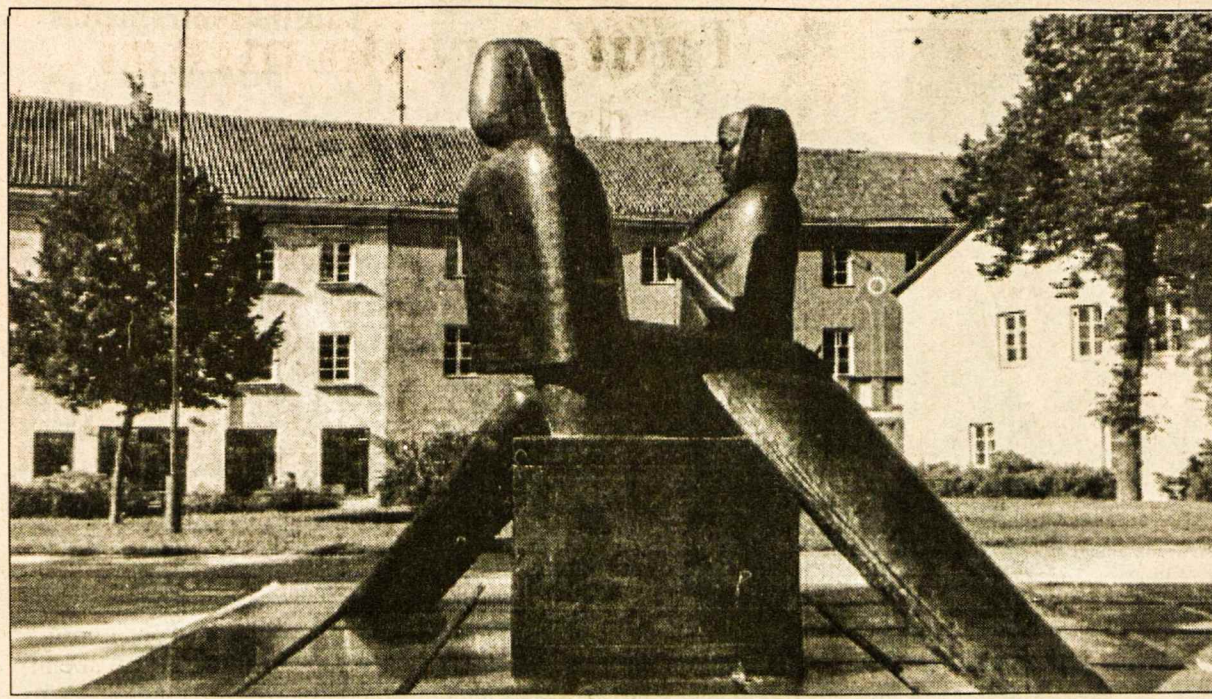
Bilietų kainos nuo 30 iki 60 litų Lietuvos eiliniams gyventojams yra gana aukštos (ko ne ketvirtis mėnesinės pensijos!) Ekonominė krizė neleidžia “LIFE” direktorei, labai gabiai organizatorei R. Vanagitei pakviesti didesnį skaičių ir tikrai įžymių teatrų iš Europos ir viso pasaulio, bet dedamos visos pastangos, kad Vilnius garsėtų kaip teatrinio meno mylėtojų miestas, kad Lietuvos įvaizdis pasaulinėje kultūros tėkmėje neišblėstų.

Gaila, kad tarptautiniame renginyje nebus nė vienos lietuviškos pjesės, nė vieno mūsų autorių pastatymo – vis labiau grimstame į vakarietišką, tarptautinę bedugnę. Garsiausių dartinųjų lietuvių režisierių pastatymai taip pat yra verstinės kitataučių pjesės. Ar ne laikas atsigręžti į savus autorius, savas, tokias sudėtingas lietuviškas problemas?

Manau, kad “LIFE” renginiai sudomins ir svečius iš Kanados, JAV, nes jau bus pradedę turistinis kelionių metas, o lietuviai visados labai domisi teatrais.

“LIFE” festivalis – tai ne vien spektakliai. Atidarymo metu Džiausmo slėnyje prie Neries bus visokių linksmų renginių, cirkininkų ir kaskadininkų pasirodymai, fejerverkas. Technikos bibliotekos kiemelyje (Šv. Ignoto 6), net iki rugsėjo 14 d. veiks didžiausias Lietuvoje (440 vietų) restoranas po atviru dangumi “Vasaros festivalis”. Vilnius siekia linksmumo, malonaus poilsio ir šventinio džiaugsmo.

H. Paulauskas

Paminklas Vilniuje rašytojams SOFIJAI PŠIBILIAUSKIENEI-IVANAUSKAITEI (1867-1926) ir MARIJAI LASTAUSKIENEI-IVANAUSKAITEI (1872-1957) LAZDYNŲ PELĖDOMS Nuotr. H. Paulausko

“Žygis į Vilnių”

ANTANAS KUBILIUS

“Kardo” leidykla Lietuvoje išleido knygą “Žygis į Vilnių. 1939 m. spalio 27-29 d.”. Tai gausiai iliustruotas leidinys apie mūsų sostinės Vilniaus atgavimą, jo perėmimą iš SSRS kariuomenės.

Knygos turinys yra gerokai platesnis, negu gali susidaryti nuomonė iš jos pavadinimo. Mat, joje yra ir žinomo istoriko Zenono Ivinskio ir kitų mokslinės-publicistinės pastabos apie Vilniaus tolimą ir artimesnę praeitį, jo reikšmę valstybei. Jas papildė įžymių mūsų poetų kūriniai, eiliuoti kvietimai į kovą su Vilniaus užgrobiais bei natūralūs džiaugsmo protrūkiai, kai senoji sostinė vėl atiteko Lietuvai.

Trečiajame leidinio skyriuje išspausdintas seimo posėdžio, ratifikuojančio Lietuvos – SSRS sutartį, aprašymas, posėdžio dalyvių, jų tarpe ir užsienio reikalų ministro J. Urbšio, kalbos. Skaitai jas ir stebiesi, kodėl iškilus to meto mūsų vyrai, žymūs politikai, nė puse žodžio neužsiminė, kad Vilnių grąžina ne kas kitas, o bolševikinė imperija, kurios pagrindinis tikslas vienaip ar kitaip – užkariauti visą pasaulį. Pagaliau, nekilo įtarimas: ar ne penktoji kolona už sutarties pasirašymą ir ratifikavimą buvo rusų karinės įgulos, įkurdintos Lietuvoje. Politikų kalbose – rytų kaimynui tik

liaupsės, nuo kurių šiandienos skaitytoji kaista ausys. O gal taip kalbėti ir galvoti (!?) juos vertė sudėtinga tuometinė tarptautinė padėtis, netoliese Lietuvos jau siautėjantis pasaulinis karas? Gal...

Teisingai pasielgė knygos sudarytojas ir redaktorius A. Martinionis paskelbdamas daug iki šiol nespausdintus archyvinės medžiagos. Tai ir Vilniaus dokumentai apie žygio taktiką, tai ir kariuomenės vadovybės įsakymai, kaip tvarkytis sostinėje. Pirmuoju atveju iš dokumentų matyti, kad, anot knygos sudarytojo ir redaktoriaus A. Martinionio, žygis į Vilnių “nebuvo paradinis pasivaikščiojimas (...). Tai buvo gerai apmąstyta ir pagal visus karininius statusus paruošta karinė operacija”. Antruoju atveju, be kita ko, suvokiame, kokią gyventojų tautinių grupių apsuptyje atsidūrė mūsų kariai ir valdžia Vilniuje. Lenkai, gudai, rusai, žydai ne visi savo politinėmis pažiūromis buvo palankūs Lietuvai ir lietuviams.

Labiausiai, žinoma, jaudina išspausdinti žygio į Vilnių dalyvių bei lenkų okupaciją iškentusių lietuvių-vilniečių atsiminimai. Su koku entuziazmu ir džiaugsmu traukė mūsų kariai ir karininkai į žiląją Lietuvos sostinę! Baveik dvidešimt metų nepriklausomoje Lietuvoje daug buvo šnekama ir rašoma apie

Vilniaus vadavimą, tačiau konkrečiai nuveikta buvo nelabai daug. Ir štai dabar – į Vilnių, į Gedimino miestą! Esu tikras, kariais ir karininkams rudenį kas dangus tapo pavasariškai giedras, kai gatvėse minios vilniečių džiaugsmingai sveikino savo brolius, išeikino glėbius gėlių, vieningai ir entuziastingai skandavo: “Valio” ir “Lietuva, Lietuva!”

Knygoje – Ed. Rudausko, M. Kevalaičio, A. Valiūsko, Br. Aušroto, A. Mažeikos, V. Tupčausko-Tauro (visi iš JAV), A. Juodgalvio (Australija), E. Šlečio (Kanada), buv. kanadiečio J. Šiaučulio ir kitų atsiminimai.

Ir kaip nesveikins, kaip neskanduos, kai baigėsi žiauri lenkų okupacija, kai visi vargai ir pažeminimai liko praėityje. “Devyniolika metų kalėjime, merdėjime, lyg uždaryti ankštame narvelyje”, – rašo knygoje visą laiką Vilniuje gyvenusio poetė Ona Micitūtė. O štai autorius iš JAV J. Dainauskas savo rašinyje pateikia didelę buvusio Vilniaus vaivados J. Bociansko pranešimo Lenkijos vidaus reikalų ministeriui ištrauką, iš kurios matyti, “kad Vilniaus lenkinimas ir visų tenyčių lietuvių viešo bei savito gyvenimo traukimas sudarė esminę visos Lenkijos imperialistinės politikos dalį”.

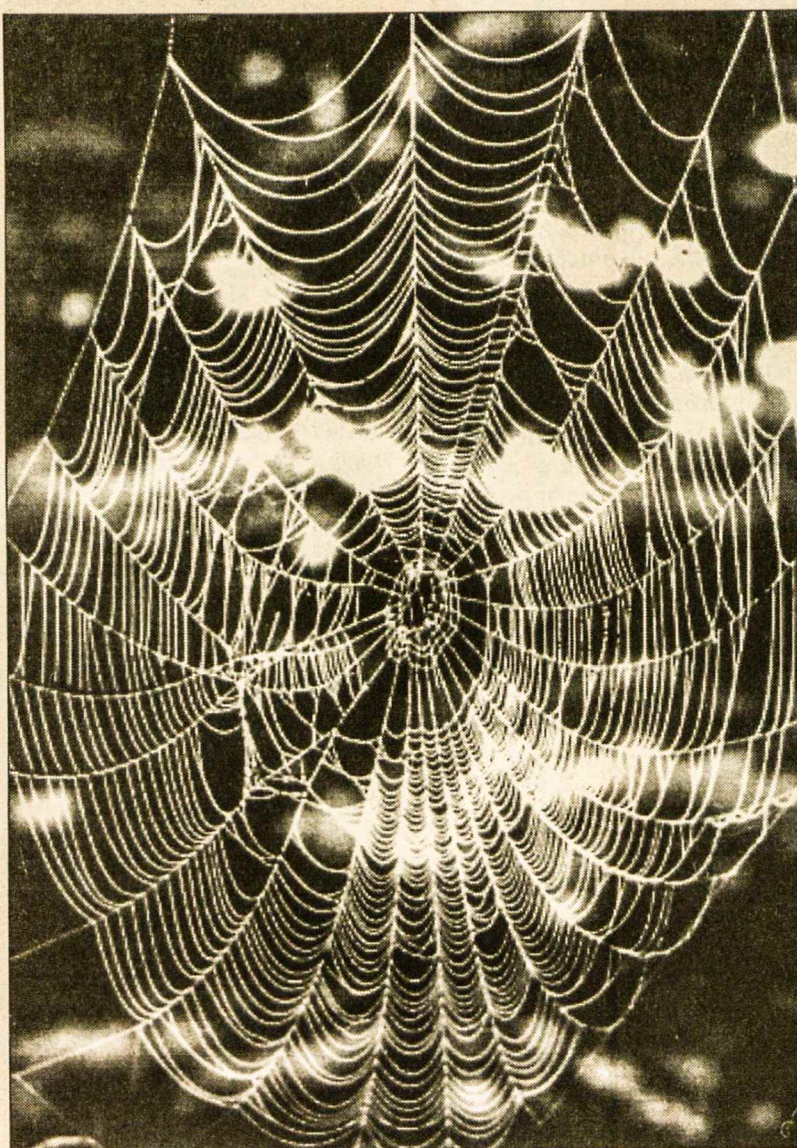
Leidinyje gaunamas kreipiantis šiuo adresu: “Kardas”, P.O. Box 1847, 2043 Vilnius – 43. Lithuania.

Garsėjanti dailininkė

Dailininkė Ilona Avižienytė-Pėterienė Los Angeles mieste, Kalifornijoje Šv. Kazimiero parapijos salėje turėjo individualią tapybos kūrinių parodą, surengtą ateitininkų 1997 m. kovo 16 d. Ją atidarė dail. Irena Raulinaitienė. Gausu buvo žiūrovų, ypač jaunų intelektualų ir menininkų.

Dail. Ilona Pėterienė yra Kalifornijos (UCLA) auklėtinė, čia subrendusi kaip menininkė. Yra nuosaki, vienos krypties, nesiblaškanti menininkė, neskubanti savo kūrinius (acrylic ir oil) publikai rodyti. Iki šiol yra surengusi devynias individualias ir daugybę grupinių meno parodų ne tik Kalifornijoje, bet ir kitose Amerikos valstijose, taip pat Lietuvoje.

Kuo jos kūryba patraukli? Dailininkė prisipažįsta, kad jos paveikluose – daugiausia jausminiai gamtos išgyvenimai – jos kūryba siejasi su pasaulio kūrėjų “paveiklais”. Vyrauja jūros vaizdai. Jie daugumą žiūrovų sužavi, nes tamsiai mėlynomis, su pilkomis, dulsvomis spalvomis, laisvu (kartais abstraktiniu) plaučiu išsiliėjimu žiūrovo akį ir nervus pailsina. Dailininkė gerai įsisavinsusi tapybos techniką, tapusi to žanro (marinistės, peizažistės) žinove, turi pasisekimą meno galerijų ir individualių meno mylėtojų tarpe. Dauguma paveiklų – didelio formato ir nebrangūs. (Jos adresas: Mrs. I. Pėteris, 10608 Blythe Ave., Los Angeles, CA 90064, USA). Daugiausia jos paveikslų yra įsigijusi losangelietė Marija Kairienė. Geras Ilonos kūrybai patarėjas bei rėmėjas – jos vyras – architektas Viktoras Pėteris. A.R.

Voras

Patvory, šakų klampynė
voras tinklą nusipynė.
Tinklas taip tiksliai išpintas,
voras architektas rimtas..

Statė tinklą ne iš noro,
o kad valgyti panoro,
statė, kad muses pagautų
ir kad valgyti jis gautų...

Dievas davė galimybę,
Kaip apsaugoti gyvybę
čia visiems, kurie nuo seno
išlaikė ir gyvena.

Na, o vorui davė mintį,
Kad išmokyt tinklą pinti.
Voras architektas rimtas,
tinklas jo gražiai išpintas...

Eilėraštis ir nuotrauka ROMUALDO KISIŠLIAUS

Kosto Ostrausko “Ketvirtąją sieną” pernai Čikagoje išleido Algimanto Mackaus knygų leidybos fondas. Šis leidinys – kiek neįprastas jo kūrybos, pokalbių ir straipsnių rinkinys. Pagrindą sudaro daugiausia “Metmenyse” spausdintos medžiagos atranka. Atskirai reikėtų paminėti pirmą kartą atspausdintas miniatiūras “Ant bedugnės kranto”, “Atbulas kupranugaris”, “Tyli kaulė ir gili šaknis” – ištraukas iš ciklo “Spec/tac/ulum mundi”. K. Ostrauskas įdomiai suveda galus tarp kūrybos ir kritikos, kritikos ir kūrybos. “Ketvirtosios sienos” apilanką piešė – Stasio Eidrigėvičiaus, leidinio apipavidalinimas – Henrietos Vepšienės.

“Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos” muziejų Naujamiesčio parapijos Baluškių kaime įsteigė savo gimtinės iš Čikagos sugrįžęs kun. Kazimieras Kuzminkas. “LKB kronikos” vertėjas ir jos leidėjas kitomis kalbomis. Muziejui jis panaudojo atstatytą savo gimtinės sodybą. “LKB kronikos” muziejų ir prie jo pastatytą kryžių pašventino Panevėžio vysk. Juozas Preikšas. Šia iškilme buvo paminėta gimtinės sugrįžusio kun. K. Kuzminko devyniasdešimtoji gimimo metinių sukaktis.

Dr. Antanas Lipskis, gydytojo praktika vertėsis Čikagoje, laisvalaikis skirdavo tapybai. Ten jis yra surengęs dvi savo darbų parodas Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, dalyvaavęs bendrinėje lietuvių parodoje M. K. Čiurlionio galerijoje. Iššęs pensijon 1983 m., jis įsikūrė Floridos Jupiter miestelyje prie Juno Beach. Dr. A. Lipskis ten įsigydamas namą turi įdomią savo kūrinių galeriją. Pirmą parodą Floridoje jis surengė Juno Beach rotušėje, atidarytą 1996 m. lapkričio 18 d. ir veikusią iki š. m. sausio 15 d. Jai buvo sutelkęs 36 paveikslus, nupieštus alejiniais ir tempera dažais.

Eglės Sausanavičiūtės, jaunos lietuaitės, kompozitorės, naujoji kantata “Und das Lied bleibst schoen” (“Ir giesmė išliks graži”), sukurta vokiečių poeto R. M. Rilke tekstu, pirmą kartą buvo atlikta Berlyne, Šv. Stepono šventovėje. Kantatą pas ją buvo užsakęs tos šventovės kantorius Gerhardas Tunsas, o ryšius su kompozitore E. Sausanavičiūte užmezgė buvęs Šv. Stepono šventovės pastorius Gottfriedas Schneideris. Jis, padėjęs atkurti Vilniaus liuteronų šventovę, dabar lietuviškai dėsto teologiją ir senąsias kalbas Klaipėdos universiteto teologijos fakultete. Naująjį lietuvių kūrinių Šv. Stepono šventovėje atliko Humboldtų universiteto choras su solistais ir vargonininke Jūrate Landsbergyte. Koncerte taipgi skambėjo ir E. Sausanavičiūtės sonata vargonams “Trys žingsniai Dievo Motinos link”.

Filosofas prof. dr. Antano Maceinos (1908-1987) dešimtuji mirties metinių minėjimą kauniečiams sausio 28 d. surengė Kauno jėzuitų gimnazija ir Maironio lietuvių literatūros muziejus. Minėjimo išvakarėse Mišias Šv. Pranciškaus Ksavero šventovėje atnaujo gimnazijos direktorius kun. G. Vitkus, SJ, dalyvaavęs ir minėjime Maironio lietuvių literatūros muziejuje. Jame dr. T. Sodeika priminė filosofo A. Maceinos meilę gimtajai lietuvių kalbai, jo rūpestį jos vieta savo filosofiniuose raštuose. Literatūrologė M. Baltuškaitė kalbėjo apie poetą A. Maceiną, Antano Jasmanto slapyvardžiu mums palikusių kalbinių požiūrių skambius poezijos rinkinius “Guodas” (1981), “Ir niekad ne namolei” (1981). Jo eilėraščius iš tų rinkinių skaitė aktorė D. Kazragytė. A. Maceinos filosofinį palikimą sudaro veikalai: “Tautinis auklėjimas” (1934), “Kultūros filosofijos įvadas” (1936), “Socialinis teisingumas” (1938), “Buržuazijos žlugimas” (1940), “Didysis inkvizitorius” (1946), “Niekšybių paslaptis” (1964), “Jobo drama” (1950), “Saulės giesmė” (1954), “Didžioji padėjėja” (1958), “Dievo Avinėlis” (1966), “Didieji dartiniai klausimai” (1971), “Religijos filosofija” I dalis (1976), “Bažnyčia ir pasaulis” (1970), “Krikščionis pasaulyje” (1974), “Filosofijos kilmė ir prasmė” (1978), “Asmuo ir istorija” (1981).

Zanavykų muziejus Šakiuose, pasikvietęs Marijampolės krašto muziejaus darbuotojus, surengė dr. Jono Basanavičiaus šimtas keturiasdešimt penktosios gimimo metinėms skirtą konferenciją “Sūduvos priešistorija ir istorija”.

Geriausios Lietuvos teatro atstovai šiemet jau penktą kartą Tarptautinės teatro dienos progą kovo 27 buvo apdovanoti tradicinėmis skulptoriaus Stasio Kuzmos sukurtais “Kristoforo” statulėlėmis ir pirmą kartą įteiktomis valstybinėmis 5.000 litų premijomis. Kiekvienai apdovanojamųjų grupei buvo pasiūlyta po tris kandidatus. Spausdoje pateikiami tik veikalų pavadinimai be autoriaus ir premijuoto atlikėjo vaidmens. Geriausiu režisieriumi buvo išrinktas Rimas Tuminas, “Kristoforą” gavęs už “Maskarado” spektaklį ne tik režisieriaus dėka. Mat jam geriausia aktoriumi tapo Vytautas Šapranas, geriausia scenografu – dail. Adomas Jacovskis, geriausia pagalbinis aktoriumi – Andrius Žebrauskas. Keturi “Kristoforai”, laimėti viename spektaklyje. Dailis nuopelnai turbūt tenka ir nulytėtam šio veikalo autoriui.

Geriausio kompozitoriaus “Kristoforas” buvo įteiktas Algirdui Martinaičiui (“Migelis Manjara”), geriausio jaunjojo menininko – sol. Andriui Rubėžiui (“Pagrobimas iš seralio”), geriausio vaidmens atlikėjo operoje – Mindaugiui Gyliai (“Sevilijos kirpėjas”), operetėje – Nomedai Kukulskienei (“Viktorija”), baletė – Andželikai Cholinai (“Medėja”), pagalbinio vaidmens aktorei – Rimantei Valiukei (“Publika”). Du “Kristoforai” nebuvo paskirti – geriausias aktorė ir geriausias lėlių teatro spektakliui. Geriausia aktorei nebuvo sutartas kandidačių pasiūlymas, o lėlių teatro geriausias spektakliui iš viso nebuvo gauta pasiūlymų.

“Lietuvos Katalikų Bažnyčios (LKB) kronikos” dvidešimtpenkmečio metinės buvo paminėtos kovo 15 d. Vilniaus universiteto centrinuose rūmuose, Teatro salėje. Minėjimą surengė Lietuvių katalikų mokslo akademija su Vilniaus universiteto istorijos fakulteto religinių studijų centru. Rytinio posėdžio tema – “LKB kronikos” ištakos: Bažnyčios padėtis sovietinės spaudos metais. Minėjimas buvo pradėtas Vilniaus arkivyskupo metropolito Audrio Bačkio ir Vilniaus universiteto rektoriaus Rolando Pavilionio įvardiniais žodžiais. Pranešimus skaitė: “Lietuvos Bažnyčios pasipriešinimo gėzė XX amžiaus septinto ir aštunto dešimtmečio sandūroje” – Algirdas Jakubčionis (Vilniaus universitetas), “Bažnyčių uždarymai pokario metais” – Kazys Misius (Lietuvos istorijos institutas), “Vilniaus lietuvių gyvenimas požiūryje” – Regina Lukaitytė (Lietuvos istorijos institutas), “Pogrindinė kunigų seminarija” – Algirdas Katilius (Lietuvos istorijos institutas), “Tikinčiųjų teisių gynimo katalikų komiteto veikla” – Kazys Antanaitis (Vytauto D. universitetas).

Popietinio posėdžio tema – “Religinė spauda sovietinės spaudos metais”. Jon pranešimais įsijungė: Jonas Boruta, SJ, (Lietuvių katalikų mokslo akademija) – “LKB kronikos” ištakos ir problemos”, Vytautas Sadauskas (Kauno jėzuitų gimnazija) – “LKB kronikos” medžiaga dvasinio ugdymo teologijos švietimoje”, Arvydas Pacevičius (Vilniaus universitetas) – “Bibliotekos pokario Lietuvoje”, Arūnas Streikus (Vilniaus universitetas) – “Religinė spauda sovietinio totalitarinio režimo metais (1953-1967)”, Janina Bucevičiūtė (Telsių “Alkos” muziejus) – “KLB kronika Telsiuose”, Eglė Laumenskaitė (Vilniaus universitetas) – “Bažnyčios ir totalitarinės sistemos priešpriešos tyrimo projektas “Aufbruch” (atsiskyrimas)”. “LKB kronika” yra vienintelis pagrindinis leidinys anuometinėje Sovietų Sąjungoje, nesuvestas ir nesustabdytas jos kagėbių okupuotoje Lietuvoje. Pirmasis numeris buvo išleistas 1972 m. kovo 19 d. Simne, redaguotas Kauno dabartinio arkivyskupo Sigitto Tamkevičiaus. Kai jis buvo suimtas, “LKB kroniką” redagavo dabartinis Lietuvos jėzuitų provincialas kun. dr. Jonas Boruta, SJ.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadienis, antradienis ir trečiadienis nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadienis ir penktadienis nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadienis nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadienis nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadienis nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradienis nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadienis ir penktadienis nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind.2.25%	Asmeninės paskolas nuo 7.00%
180-364 d. term. ind.2.25%	Sutarties paskolas nuo 7.00%
1 metų term. indėlius3.75%	Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu
2 metų term. indėlius4.25%	1 metų5.25%
3 metų term. indėlius4.25%	2 metų6.25%
4 metų term. indėlius4.50%	3 metų6.75%
5 metų term. indėlius5.25%	4 metų7.00%
1 metų GIC-mėn. palūk.2.75%	5 metų7.50%
2 metų GIC-mėn. palūk.3.00%	Su keičiamu nuosimčiu
3 metų GIC-mėn. palūk.4.00%	1, 2, 3 metų4.95%
4 metų GIC-mėn. palūk.4.50%	
5 metų GIC-mėn. palūk.5.50%	
RRSP, RRIF ir OHOSP2.00%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.3.00%	
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.4.00%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.4.50%	
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.4.75%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.5.50%	
Taupomąją sąskaitą2.00%	
Kasd. pal. taupymo sąsk.2.00%	
Kasd. pal. čekių sąsk.2.00%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.2.75%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai **"INTERAC" kortelė**
Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:

- ELEKTROS INSTALACIJAS
- VĖSINIMO SISTEMAS
- Taisau visų rūšių
- ŠALDYTUVUS
- SKALBIMO MAŠINAS
- ELEKTRINES PLYTELES
- DŽIOVINTUVUS
- KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti Vytui tel. 200-8960 arba 236-9071, Toronto.
Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING

Taisau ir įvedu

- Centrines šildymo ir A/C sistemas
- Skalbimo mašinas, džiovintuvus
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Indų plovimo mašinas, viryklas
- Šaldymo sistemas, šaldytuvus

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.
Skambinti R. Jareckui tel. 416 370-3539 arba 416 740-9650 Toronto
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

Countrywide WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

4214 Dundas Street West, Suite 106, Etobicoke, Ontario M8X 1Y6
Tel. 416 767-9000 FAX 416 239-6228

DRAUDA
Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)
Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite

JUOZUI EIMIUI RAMUI
tel. 239-7733

namų 766-5857 FAX 234-5187

CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED
3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Parduodant ar perkant nekilnojamo turto nuosavybę visais reikalais prašau kreiptis į

TEODORA STANULI
SAŽININGAS IR GREITAS PATARNAVIMAS
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A9
(2 blokei vakarus nuo Lietuvių namų)
tel. 416 769-1616 FAX 416 769-1524

Trys seserys SEDERAVIČIŪTĖS AUDRA, ILYSA ir LINA, Metro-West gimnastikos varžybose laimėjusios premijas, įgalinančias dalyvauti baigminės rajono ir Ontario provincijos varžybose 1997 m. gegužės ir birželio mėn. Mergaitės yra baigusios Maironio mokyklą (Lina lanko VI-tąjį skyrių), šoka "Gintaro" ansamblyje, reikišiai skaučių veikloje

SPORTAS

Krepšininkai pasiruošę

ŠALFASO metinės krepšinio pirmenybės – vyrų A, vyrų B, moterų ir jaunių A klasių – įvyksta ši savaitgalį, balandžio 25 – 27 d.d. Hamiltone, Ont.

Vyrų A grupėje žais Čikagos "Lituanica", Detroito "Kovas", Toronto "Aušra", Toronto "Vytis", Hamiltono "Kovas" ir Niujorko "Atletas". Pirmosios rungtynės balandžio 25 d., penktadienį, 7.30 v.v. St. Mary's gimnazijoje (Hamiltono "Kovas" su Toronto "Aušra"). Rungtynės tęsis šeštadienį pradedant 9 v.r. St. Mary's gimnazijos ir Mohawk kolegijos patalpose. Baigmė – sekmadienį, balandžio 27 d., 3 val.p.p. Mohawk kolegijoje.

Vyrų B grupėje žais Čikagos "Lituanica", Detroito "Kovas", Toronto "Aušra", Toronto "Vytis", Hamiltono "Kovas" ir Niujorko "Atletas". Rungtynės – penktadienį, 6 v.v. St. Mary's (Hamiltono "Kovas" 1 su "Lituanica" 2 ir "Žaibas" su "Vytis") ir Westdale ("Lituanica" 1 su "Tauru") gimnazijose. Rungtynės tęsis šeštadienį Hillfield-Strathallen kolegijoje ir St. Mary's gimnazijoje. Baigmė – sekmadienį 12 v.p.p. Mohawk kolegijoje.

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)
rėmėis. Šv. Lauryno įlankos šiaurinėje dalyje tikimasi, kad bus leidžiama sužvejoti iki 6,000 tonų menkių. Tačiau Niufundlando šiaurės-rytinėje pusėje, atrodo, kad nebus leidžiama atnaujinti žvejybą.

Kai kurie mokslininkai teigia, kad žuvų skaičiai dar nėra pakankamai atsigavę nuo 1980 metais išplitusios žvejybos. O ministeriui besiruošiant pranešti apie žvejybos atnaujinimą, federacinė gamtos saugos komisija žada paskelbti tyrimų duomenis, ar menkės bus įrašytos išnykimo pavojuje esančių gyvūnų sąrašą.

Kanados statistikos departamentas praneša, kad gyventojų skaičius Toronto apylinkėje (Toronto metropoliteninė area), kurią sudaro visi Ontario ežero pakraščiai nuo Oakvilės iki Ajax ir į šiaurę – Halton, Peel bei York rajonai, jau 1996 m. siekė 4,263,757, tai yra 364,824 daugiau negu 1991 metais. Vankuveris greičiausiai paaugo – 14.3%, o Oshawa miestas – 12% padidėjo. Vadinamo Metro Toronto gyventojų skaičius pakilo 4.8% iki 2,385 mln. Visoje Kanadoje apskaičiavimo dieną 1996 m. gegužės 14 d. buvo 28,846,761 gyventojų. Tas skaičius pakilo 1.5 mln. (5.7%) nuo 1991 m. (pusė imigravo).

Kanados gyventojų skaičiaus augimas yra sparčiausias iš visų G-7 didžiųjų pramoninių valstybių (žemiausias – Italijoje tik 1%). Niufundlandiečių skai-

Tautinės olimpiados belaukiant

1998 m. vasarą Lietuvoje įvyks antroji Tautinė olimpiada. Pirmoji buvo prieš 60 metų (1938 m.) Kaune. Ne tik jaunimas ruošiasi šiai sporto šventei, bet ir veteranai sportininkai. Viena jų – tai 78 metų amžiaus vilnietė Danutė Vitartaitė-Ruzgienė, kuri ne tik dalyvavo pirmoje olimpiadoje, bet laimėjo ir 8 medalius, daugiausia iš visu, ir pasiekė naują Lietuvos lengvosios atletikos rekordą – nustūmė rutulį 11.4 metro.

Per rungtynes tada susidraugo su Amerikos lietuviu Mykolu Ruzgiu. Jis vėliau žaidė Europos krepšinio čempionato komandoje ir treniravo moterų krepšinio rinktinę, kuriai priklausė Danutė. Jie susituokė 1939 m., bet tuoj buvo išskirti, kai 1940 m. sovietai okupavo Lietuvą. Amerikos pasiuntinybė įsąk savo piliečiams palikti Lietuvą. Mykolas išvyko, ir su juo ryšiai greitai visai nutrūko.

Rusai iš Danutės pagrobė jos laimėtus medalius manydami, kad jie aukšiniai. Be to, ji buvo pašalinta iš konservatorijos, kurioje dėstė kuno kultūrą. Ji daug dėmesio skyrė savo dukrai Lidijai, kuri per neilgą apkurto ir prarado kalbą. Skatinu dukrą sportuoti, kad nebūtų užsidariusi. Lidija Ruzgytė-Preišagalavičienė dažnai dalyvavo kurūnebylių lengvosios atletikos pirmenybėse. Pasaulio olimpiadoje Niujorke laimėjo aukso medalį. Danutės vaikaitis Tomas irgi sportininkas, žaidžiantis krepšinį Alytaus "Alita-Savy" komandoje.

Danutė po daugelio metų vėl pradėjo sportuoti norėdama pamiršti sunkias gyvenimo dienas. Kasdien bėgioja ir mankština ne toliose esančiame Vingio parke. Žiemą mėgsta slidinėti. Buvo nuvykusi į veteranų pirmenybes Švedijoje ir Estijoje. Taip pat dalyvavo paskutinėse pasaulio lietuvių sporto žaidynėse Australijos Adelaidėje ir Vilniuje. Visur laimėjo medalius. Dabar ji laukia antrosios Tautinės olimpiados ir labiausiai norėtų susitikti su pirmosios olimpiados dalyviais. ("V.L." inf.) V.S.

Skautų veikla

Šį sekmadienį, balandžio 27, "Rambyn" ir "Satrijos" tūntai švenčia savo globėjo šv. Jurgio šventę. 9.30 v.r. Mišios Lietuvos kankinių šventovėje. Po jų iškilminga sueiga Anapilio salėje.

Gegužės 3-4 d.d. pirmoji darbo iškyla į "Romuvą". Kviečiami visi, kas tik gali, prisidėti, nes yra daug numatytų darbų, kuriuos šiuo metu reikėtų atlikti. Daugiau informacijų teikia vald. pirm. R. Sriubiskis, 905 607-5434.

Balandžio 16 d. visuotinis "Romuvos" narių susirinkimas įvyko Lietuvių Namuose. Pranešimą padarė valdybos pirm. j.s. R. Sriubiskis. Ižd. V. Paškus pristatė finansinę apyskaitą, o revizijos komisijos aktą perskaitė s. K. Batūra. Tartasi dėl nario mokesčio ir sąrašų sudarymo. Siūlyta priimti daugiau narių. Susirinkimo metu sekretoriavo p.s. A. Kaminskis. Valdyboje pasilikę pirm. j.s. R. Sriubiskis, pavad. j.v.l. dr. A. Pacevičius, ižd. V. Paškus. Nauji valdybos nariai: ps. A. Kaminskis, ps. dr. R. Saplys, sk.v.sl. R. Pečiulis. Be jų valdybą sudaro v.s.fil. R. Žilinskienė, s. fil. J. Neimaniene, ps. fil. A. Simonavičius, s. V. Grybienė, v.s. V. Skrinškas, tėvų k-to pirm. ps. O. Narušienė, "Rambyn" tunt. s. M. Rusinas, "Satrijos" t. tunto j.ps. D. Biskienė ir Hamiltono skautų-čių vadovai.

Iš revizijos komisijos pasitraukus v.s. F. Mockui, jo vieton pakviestas inž. L. Garbaliuskas. F.M.

Queen Travel International Ltd ALGIS MEDELIS
133 Roncesvalles Ave., TORONTO, Ont. M6R 2L2 Tel. 416 531-4800

Oficiali Lietuvos avialinijos bilietų pardavimo agentūra Kanadoje
Kelionės į visus kraštus, visomis oro linijomis
Į Lietuvą: su AIR CANADA ir LAL – iš Toronto, Halifaxo, Otavos, Montrealio, Kalgario, Edmontono ir Vankuverio –
GARANTUOTAI GERIAUSIOS KAINOS
Iš Toronto, Montrealio, Otavos – su FINNAIR
Iš Toronto – su LUTHANSA, KLM, LOT
Skambinkite arba asmeniškai susitinkite su manimi trečiadieniais tarp 11 val.ryto ir 6 val.vak. Queen Travel įstaigoje. ALGIS MEDELIS

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St., Oshawa, Ont. L1G 4N2
Tel. 1-905-436-9903 FAX 1-905-728-5745
ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atskleidžiant Jūsų giminės iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖMS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKIETIŠKUS DOLERIUS. G A R A N T U O T A !

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

AKTYVAI per 106 milijonus dolerių

MOKA:	IMA:
2.00% už 30-89 dienų term. indėlius	už asmenines paskolas nuo.....7.00%
2.25% už 90-179 dienų term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu
2.50% už 180-364 dienų term. indėlius	1 metų.....5.25%
2.75% už 1 m. term. indėlius	2 metų.....6.25%
3.75% už 2 m. term. indėlius	3 metų.....6.75%
4.25% už 3 m. term. indėlius	4 metų.....7.00%
4.50% už 4 m. term. indėlius	5 metų.....7.50% (fixed rate)
5.25% už 5 m. term. indėlius	
2.75% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
3.00% už 1 m. GIC invest. pažym.	
4.00% už 2 m. GIC invest. pažym.	
4.50% už 3 m. GIC invest. pažym.	
4.75% už 4 m. GIC invest. pažym.	
5.50% už 5 m. GIC invest. pažym.	
2.00% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
3.00% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	su keičiamu nuosimčiu
4.00% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	1, 2 ar 3 metų.....4.95%
4.50% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
4.75% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
5.50% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
2.00% už OHOSP (variable rate)	Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.
2.00% už taupymo sąsk. (gyv. drauda)	
2.00% kasd. pal. čekių sąsk. nuo 50,000	
3.75% už JAV dol. 1 m. GIC	
2.75% už JAV dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės elgoje

MasterCard Interac PLUS

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymos sąsk.) pagal santaupų dydį iki \$2,000.
Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.
Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų. Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigų (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirm., antr., ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadienis ir penktadienis nuo 9 v.r. – 8 v.v.
- Šeštadienis nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:

Lietuvių Namuose – 1573 Bloor St. W., Toronto ON M6P 1A6
Telefonas: 416 532-1149
Etobicoke – 2975 Bloor St. W., Toronto ON M8X 1C8
Telefonas: 416 207-9239

PRINTING
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus. Prienamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave., Toronto Ont. M8V 1R3
Savininkas Jurgis Kuliešius

"SAMOGITIA"
Knygų išskykla
"SAMOGITIA" meniškai įriša knygas bei žurnalus.
A. Plensys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Sutton GROUP

PAŽADU JUMS
24 valandų
tarnybines paslaugas, greitą dėmesį, sąžiningumą, išsamią informaciją. Prašau skambinti šįdien
tel. 416 236-6000
pirkimo ar pardavimo klausimais

ANTANAS GENYS
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

! Lietuvą su Nordland Express

Siuntiniai laivu • Oro paštu
Pinigų perdavimas • Prekybiniai pervežimai

Nordland Express 1650 Bloor St. W., Toronto, Ontario, Canada M6P 4A8

Darbo valandos: Nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. iki 6 v.v.

Toronto 416 535-5000

Skyrius: North York 164 Willowdale Ave., North York, Ont. 416 222-4021

Hamilton Alfredas Zorkus 905 522-9966

London Jonas ir Marytė Narusevičiai 1055 Guildwood Blvd. 519 657-1751

Montreal Andrejs Vitols 105 56th Ave., Lachine 514 637-9102

Už Toronto ribų 1-800-561-3113

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7

TEL: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390
LIETUVIŠKAS kelių bluras

- ♦ Patarnauja visais keliais
- ♦ Iki gegužės 1 d. vyksta loterija nemokamam bilietui į Lietuvą įsigyti
- ♦ Ypatingai geros kainos
- ♦ Skubūs išskvietimai
- ♦ Nebrangūs ir patikimi draudimai
- ♦ Dokumentų vertimas.

Birželio pirmoje ir rugpjūčio antroje pusėse sudarome grupes.
Norintys skristi grupinėmis kainomis prašom prisijungti.
Vienai grupei skirta 20 vietų. Tikslas datas pranešime.
Skridimas be nakvynės, patogus persėdimas.

Advokatas

VIDAS J. AUGAITIS

persikėlė į naują įstaigą

Baulke, Augaitis & Wright
150 Hurontario Street, P.O. Box 100
Collingwood, Ontario, L9Y 3Z4

Tel. 705 445-4930 Fax: 705 445-1871

Kelionės į Lietuvą 1997!

Kainos nuo \$875.00

*** Išskvietimai iš Lietuvos bei kelių drauda ***

*** Pramoginės kelionės laivais ***

Skambinti Audronei tel. 416 255-8473

Faksas 416 252-8854

Pastaba: Balandžio pabaigoje vyks į Lietuvą. Norintiems skubiai perduoti pinigus, vaistus ar dokumentus mielai patarnausiu. Audronė

Dr. DAIVA NORKIENĖ

ŠEIMOS GYDYTOJA

Mielai priima naujus
pacientus

(416) 767-7725

2150 Bloor Street West (prie
Runnymede), Toronto, Ontario
M6S 4V7, Suite 205
(pirmame aukšte)

**Juozas (Joseph)
NORKUS**

Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas.

- 25 metų namų remonto patirtis.
- Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patirtis.
- Namų nuomojimui ir nuomininkų reikalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų - 416 532-5893

Nemokamas namų įvertinimas

KESTAS

**Sukursiu gražų paminklą
pagal jūsų pageidavimus**

Dailininkas Kęstutis Keparutis

Tel. FAX 905 540-1705

238 Emerald Street North,
Hamilton, Ontario L8L 5K8

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 10 puslapių,
reguliari metinė prenumerata – \$40.00,
rėmėjo – \$50.00, garbės – \$60.00
(JAV-se amerikietiška)

Prašau siuntinėti "Tėviškės žiburius" išistus metus šiam

NAUJAM skaitytojui (metinė prenumerata \$30.00)

Vardas, pavardė

Adresas

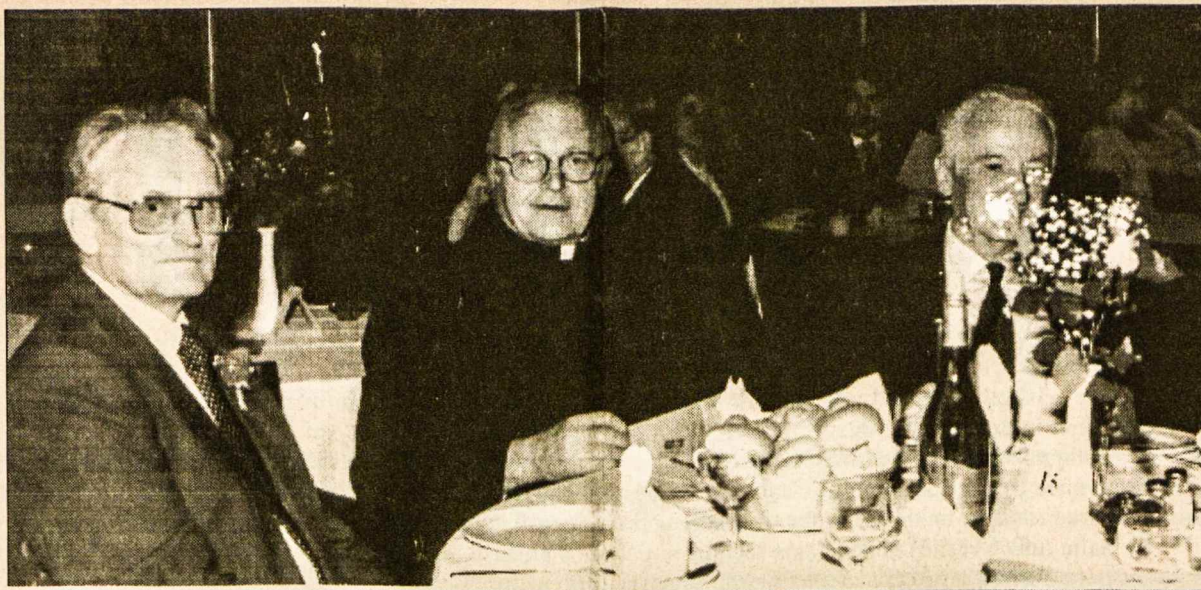
Siunčiu prenumeratą dol., auka dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškės žiburiai"

2185 Stavebank Rd., Mississauga,
Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiems susipažinti "Tėviškės žiburius" siunčiami
nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asme-
nų adresus. ADMINISTRACIJA

Svečių dalis metiniame "Tėviškės žiburių" spaudo vakare 1997 m. balandžio 5 d. Anapilio sodybos didžiojoje salėje. Viršutinėje nuotraukoje iš kairės: dr. Č. JONYŠ, kun. AUG. SIMANAVIČIUS, OFM, – Toronto Prisikėlimo parapijos klebonas, ir V. BALSEVIČIUS iš Otavos; apačioje – kun. V. VOLERTAS, RASA KURIENĖ ir PAULIUS KURAS, abu iš Londono, Ont.

SKAITYTOJAI PASISAKO

TAUTIETĖS IŠ LIETUVOS

"TŽ" 1997 m. 14 nr. savo pasakyje "Tautietės iš Lietuvos" autorė smerkia lietuvaites, kurios atvažiuoja į užsienį užsidirbti pinigų.

Jūs turbūt pamiršote (o gal Jums teko lengvesnė dalis), kad lietuvės moterys Lietuvoje, kaip liaudis sako, laiko visus keturis namo kampus. Jos po Lietuvos nepriklausomybės atstatymo, subyrėjus geležinei uždangai, pasitaikius proga važiuoja garbingai savo darbu, praktikuojant pinigų, kaip galėtų padėti savo šeimai, tėvams, giminiams. Jos nepasirodo iš Lietuvos, o išmaldos per visokias labdaros organizacijas.

O jei ir išteka kuri nors, tai Dieve padėk joms. Nemačiau ir negirdėjau, kad kuri nors tautietė jėga ar prievarta būtų nusivėdusi seną pri altoriaus. Čia jau nieko nepadarysi, širdžiai neįsakyti, kaip lietuvių liaudies patarlė sako: "Kur gražu, ten akys, kur miela ten širdis..."

Piktinates, kad buvęs skuta užsimovusios pirštines. Tuo primename J. Žemaitės veikalo "Marti" Vingienę, kuri negalėjo pakęsti savo marčios Katrės už tai, kad ji buvo švari, tvarkinga moteris, ne tokia purvabridė "kaip ji pati Vingienė".

O 200 dol. per savaitę, esant aukštom kainoms ir pragyvenimui Kanadoje, yra labai maži pinigai. Prižiūrėti vaikus, o ypač senokus, yra labai sunkus ir atsakingas darbas, tenka nemiegoti ir naktimis, neturėti išeiginių dienų. O paga-

liau, jei yra per brangu, galite samdyti vietines kanadietes, kam gi piktintis dėl niekų.

Pavartojote žodį "barakūda". Nežinau jo reikšmės, bet nujaučiu. Patikėkite, tokių gal yra 0,5%, bet ne daugiau. Tai neduoda pagrindo mesti šešėlį visoms.

S. Fabricienė, Torontas, Ont.

Jei kam lietuvaitės su aukštaisiais mokslais per brangios senelių slaugai ir vaikų priežiūrai, tesikreipia į oficialias įdarbinimo agentūras – mokės ne \$200 per savaitę, o \$500. Ir niekas nei lietuviškai prkalbinti, nei lietuviškų barščų išvirs.

Aš pažįstu daug atvažiuosius lietuvių, kurios mokosi, sunkiai, doriai dirba ir kabinasi į gyvenimą. Joms jaučiu draugiškumą ir didelę pagarbą. Dalis jų verda cepelinus ir koldūnus lietuvių salėse, po to plauna indus, kol kiti gurkšnoja kavute.

Gydytoja Gintarė Sungailienė, Mississauga, Ont.

REIKALINGA PARAMA

Mane Telšių vyskupas A. Vaičius paskyrė dirbti Lietuvos pakraštyje (ribojasi su Latvija) aptarnauti šias parapijas: Kivilių, Klykolių, Vegerių ir Agluonos. Kiviliuose nėra bažnyčios. Ją reikia pastatyti. Šioje gyvenvietėje bažnyčia yra labai reikalinga, nes gyvena per 500 gyventojų, yra daug jaunų šeimų ir nemažai vaikų. Bažnyčia bus gana kukli, jos ilgis 20 metrų, o plotis 10 metrų. Dabar meldžiamės apieštamame, buvusiam vaikų darželyje. Tas darželis priklausė bendrovei, kuri norėjo jį parduoti, bet paprašė labai daug pinigų, o be to darželį reikia rekonstruoti (praktiškai neapsimoka). Susirenka į šv. Mišias daug žmonių, o svarbiausia ateina nemažai vaikų, kurie nuoširdžiai meldžiasi ir klausia, kada bus pastatyta bažnyčia. Šį pavasarį planuojame ją pradėti statyti, turime projektą, tvarkome įvairius popierius, susijusius su bažnyčios statyba.

Visų parapijiečių vardu kreipiuosi į Jus, mieli tautiečiai ir visi geros valios žmonės, prašydamas materialinės paramos, kuri mums yra labai reikalinga. Teatlygina

2261 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6S 1N8

Visais namų pirkimo-pardavimo reikalais jus informuos ir maloniai patarnaus

NIJOLĖ B. BATES
tel. 416 763-5161
(24 val. pager)

Royal Travel & Tours Inc.

Daugiau kaip 15 metų kelionių patarnavimo praktika
**SKUBU! SKUBU! 1997 M. VASAROS SKRYDŽIAI
Į VILNIŲ NUO \$699 – NEITIKIMA KAINAI!**

- Geriausios kainos visame mieste
- Didelis skrydžių ir draudos papigimimas pensininkams
- Visi skrydžiai geromis ir patikimomis linijomis – Finnair, LAL, KLM, BA, AC ir Lufthansa
- Taip pat mes patarnaujame išskvietimų ir vizų gavimo reikaluose
- Nemokamas bilietų pristatymas
- Specialios kainos verslininkų (Business) kelionėms į Europą, Aziją, Australiją ir Šiaurės Ameriką.

SKAMBINKITE RTI TEL. 416 237-1767

Livia pasirašiusi Jums kuo geriausiai patarnauti

4204B Dundas St. W., Main Floor, Etobicoke,
Ontario M8X 1Y6, FAX 416 237-9191

Jums Dievas už gerus darbus bei paramą Lietuvai.

Kun. Gediminas Norvilas, klebonas,
Kaštonų 20, Kivyliai,
Akmenės rajonas, Lithuania

Banko sąskaita: Kivilių Romos katalikų bažnyčia, 100701102 Akmenė ŽŪB, Agricultural Bank of Lithuania, Vilnius, Lithuania SWIFT: AGBL LT 2X, 608207993 Republic National Bank of New York, 452 Fifth Avenue, NY, 10008 USA, SWIFT: BLIC US 33

"The Globe and Mail" 1997 m. balandžio 14 d. laidoje paskelbtas Geoffrey York straipsnis gana išsukiančiu pavadinimu, girdi, baltiečiai remia čekėnų žodžiais, ne darbais. Rašoma apie paplitusį Rusijoje gaudą, kad mėlynakės estės kovų metu Čekėnijoje iš pasalų šaudžiusios rusų kareivius. Šnekos jungiamos su Kremliaus rūpėmis, kad Baltijos valstybės nebūt pirmos, kurios pripažintų Čekėnijos nepriklausomybę. Maskvos laikysena yra – Čekėniją laikyti Rusijos sudėtyje. Su bet kuria valstybe, kuri pripažintų Čekėnijos nepriklausomybę, Maskva nutrauktų diplomatinis santykius. Kai grupė Lietuvos seimo narių norėjo vykti į naujai išrinkto Čekėnijos prezidento iškilme, Kremlius atsakė duoti į pažaviavimo leidimą. Tuo tarpu tokia taktika veikianti – nė viena Baltijos valstybė nėra pripažinusi Čekėnijos nepriklausomybę. Tačiau baltiečiams čekėnai likę didvyriais. Po D. Dudajevio mirties Rygoje viena gatvė pavadinta jo vardu. Vilniuje, netoli Rusijos ambasados, numatoma Dudajevio vardu pavadinti parką. Estijos Tartu mieste vienas viešbutis pasipuošęs D. Dudajevio portretu.

Toliau straipsnyje pastebima, kad prasidėjus Čekėnijos karui, Estijos parlamentas pasisakė pripažinti Čekėnijos nepriklausomybę, kai tik tarptautinė būklė tam bus palanki. Panašiai pasisakė ir Lietuvos seime. Šiandien po rinkimų Čekėnijoje, kurie buvę laisvi ir demokratiški, Baltijos valstybės pagaliau atsiradusi galimybė išpildyti savo pažadus. Tačiau tikrovė esanti kita – nė viena iš jų nenorinti rizikuoti gadinti santykius su Rusija.

Atitaisydamas. "TŽ" 15 nr. (2 psl.) mirties pranešime išspausdintas "Albertas Robertas Virkutis". Turi būti Alfredas. Taipgi – ne "Tony vyras", bet Toni. Atsiprašome.

ŠYPSĖNOS

Tėvas sako dukrai:

– Žinai aš tau duosiu gerą patarimą. Ištekek už kariškio. Jis moka virti, skalbti, tvarkyti, yra pakankamai išsilavinęs. O svarbiausia – visada pasiryžęs vykdyti įsakymus!

Registruota masažo terapeutė

Ramona Girdauskaitė, B.Sc., R.M.T.

20 High Park Blvd., Toronto.

Gydomas masazas ("Craniosacral Therapy")

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 416 536-5437

Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydymą masażą padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)

Mississauga, Ontario L5G 3H7 Tel.: 905 271-7171

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais

1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7

(Priešais Lietuvių Namus)

Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytoja

ASTA E. GRINIS-VAIDILIENĖ, D.D.S.

3101 Bloor Street West, Suite 308,

Toronto, Ontario M8X 2W2

(trys blokai į vakarus nuo Royal York)

Telefonas 416 237-1273

Dantų gydytojai

Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.

Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.

Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.

(Orthodontist)

2373 Bloor Street West

(Prie Jane St.)

Telefonas

416 763-5677

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P. Eng.

27 John St., Second Floor

Weston, Ontario M9N 1J4

(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Tel. 416 240-0594

Lengvai pasiekiamas
autobusu nr. 79 (Scarlett
Road) nuo Runnymede
požeminio stoties.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

PACE, JOHNSON

2 Jane Street, Suite 500

(Bloor ir Jane gatvių kampas)

Toronto, Ontario M6S 4W3

Tel. 416 762-7393

Fax 416 762-0231

**CHAMNEY • MC WILLIAMS • DRESHER
CMD Insurance Services**

Dėl visų rūšių draudos Jūs galite kreiptis į Walter Dresher (Drešerį), taip pat naujos automobilio ir namų draudos reikalais; į Rimą Drešerienę kreiptis jau apdraustų automobilio ir namų reikalais ir į Ričardą Drešerį – dėl visų komercinių draudų. 1945 Dundas St. E., Suite 215, Mississauga, Ontario, L4X 2T8

Tel. 905 624-4866, 1-800-665-3406

FAX 905 624-8238

Chamney McWilliams Inc.

Nekilnojamo turto įkainojimas – mortgicijų, mokesčių, turto ir kt. Kreiptis į Rick Drešerį tel. 416 233-3334

DRESHER Appraisal Ltd.

Nekilnojamas turtas. Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valterį ar Rick Drešerius

Tel. 416 233-3334

DRESHER Real Estate Ltd.

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376

Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652

* GAISSO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3

416 762-4232 FAX 416 762-5588

TORONTONT

Anapilio žinios

– Parapijos tarybos susirinkimas bus balandžio 30, trečiadienį, 7.30 v.v. parapijos salėje. Visos tarybos sekcijos prašomos iki tos datos sušaukti savo posėdžius ir paruošti savo veiklos pranešimus.

– Pakrikštyti: balandžio 11 d. Dariaus ir Alicijos (Malinauskaitės) Čeply sūnus Tomas; balandžio 13 d. Vytauto ir Janinos (Vaznelytės) Dzemionų dukrelė Vaiva-Marija.

– Palaidoti: balandžio 16 d. – a. a. Povilas Jutelis, 77 m. amžiaus; balandžio 19 d. – a. a. Juozas Lukoševičius, 81 m. amžiaus.

– Wasagos Gerojo Ganytojo misijos salėje balandžio 23, trečiadienį, 2 v.p.p. įvyks LB Wasagos apylinkės susirinkimas. Bus renkama apylinkės valdyba. Visi kviečiami dalyvauti.

– Balandžio 27, sekmadienį, Lietuvos kankinių šventovėje 11 v. r. Mišių metu giedos Toronto vyrų choras "Aras", vadovaujamas Lilijos Turūtaitės.

– Motinos dienos pietūs Anapilijės bus gegužės 11, sekmadienį, 12.30 v.p.p. Rengia jaunų šeimų sekcija. Programą atliks parapijos jaunimas. Bilietų kaina: suaugusiems – \$15, jaunimui (13-18 m.) – \$10, vaikams (7-12 m.) – \$8, vaikams (iki 6 m.) – nemokamai. Bilietai jau platinami parapijos salėje sekmadieniais.

– Anapilio vaikų darželiui jau gautas miesto leidimas. Dabar stengsimės kuo geriau įrengti patalpas. Pranešame, kad jau registruojama pirmoji vaikučių grupė, kuri savo veiklą pradės gegužės mėnesį. Jei turite nebevertojamų prieštaringų klykinio amžiaus vaikų žaidimui (lauko ar vidaus) priemonių, atneškite parapijon. Kuriant darželį susiduriama su eile vienkartinųjų išlaidų, todėl mielai priimsime net ir kukliausią auką.

– Mišios balandžio 27, sekmadienį, 9.30 v.r. už a. a. Alfonsą Dausą (XXX mirties metinės), 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 2 v.p.p. už a. a. Bronių Vitkų.

Lietuvių Namų žinios

– Sekmadienį, balandžio 20, popietėje dalyvavo 105 asmenys. Pranešimus padarė LN valdybos narė L. Pocienė.

– LN valdybos posėdis balandžio 24, ketvirtadienį, 7 v.v. Toronto Lietuvių Namų metinis visuotinis susirinkimas įvyks 1998 m. kovo 22, sekmadienį, 2 v.p.p.

– Gegužės 11, sekmadienį, Karaliaus Mindaugo menėje įvyks tradiciniai Motinos dienos pietūs. Motinas sutiks su gėlimais ir vynu LN vyrų būrelio nariai.

– Balandžio 27, sekmadienį, 1 v.p.p. seklyčioje bus vyrų būrelio valdybos posėdis. Darbotvarkėje: gegužės mėnesio 6, sekmadienį, LN poilsio stovykla Wasagoje ir einaimeji reikalai. Negalintieji posėdyje dalyvauti praneša T. Stanuliui 416 769-1616.

– Primename "Lokio" svetainės lankytojus, kad naudotųsi pasiūlymu bei pageidavimų dėžute. Laukiama naujų sumanymų.

– Slaugos namams \$50 aukojo J.V. ir A. Šimkai. Aukos tam tikslui priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Krikščioniškiems gimdymo namams Kaune aukojo: \$200 – A. Krakauskas.

Kauno arkivyskupijos "Vai-ko dienos" centrams aukojo: \$200 – A. Krakauskas.

Anapilio parapijos socialinė sekcija dėkoja Romui Juknevičiui už \$100 auką, kuri bus panaudota ligonių bei senelių lankymui.

Atitaisymas. "TŽ" 16 nr. (7 psl.) eilraščio "Upelių alėsiu" autorė yra Viola Vosylienė, ne Vida kaip klaidingai išspausdinta. Atsiprašome.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį, balandžio 20 pamokslus per visas Mišias sakė ir žodį parapijos susirinkime tarė lietuvių pranciškonų provincijos kun. Placidas Barius, OFM.

– Šį sekmadienį, balandžio 27, per 10.15 v. Mišias giedos Lietuvos kankinių parapijos choras, vadovaujamas muz. J. Govėdo, kartu su mūsų parapijos choru, kuriam vadovauja muz. D. Viskontienė ir D. Radtkienė.

– Gegužinės pamaldos vyks šokiadieniais 7 v.v., šeštadieniais litanija kalbama po 9 v. Mišių, o sekmadieniais litanija bus giedama po 11.30 v. Mišių.

– Parapijos metiniame susirinkime, balandžio 20 d. į parapijos tarybą išrinkti: V. Bubelis, L. Čuplinskaitė, D. Danaitytė, L. Ehlers, V. Juzukonytė, S. Kimsa-Rowntree, K. Manglicas, L. Nakrošienė, J. Neimaniene, G. Neimanas, J. Nešukaitis, G. Petrauskienė, J. Poškus, L. Poškutė, S. Prakasius, V. Siminkeviciene ir D. Viskontienė.

– Parapijos vakarienė – šį šeštadienį, balandžio 26, 5 v.p.p., parapijos salėje. Bilietų dar galima gauti pas V. Tasecką 905 824-4461. Meninę programą dalį atliks parapijos choras, pianistės Leokadija Kanovičienė ir Vitalija, dainuojantis jaunimas ir trumpa vaizduojant iš parapijos veiklos, kurią paruošė A. Kaknevičius.

– KLK moterų dr-jos šios parapijos skryliaus susirinkimas vyks šį sekmadienį po 11.30 v. Mišių parodų salėje. Programoje – naujos valdybos rinkimai ir Reginos Ginietienės paskaita apie mankštos reikalingumą.

– Vartotų daiktų ir drabužių išpardavimas įvyks balandžio 30 – gegužės 1 d.d. parapijos salėje. Daiktus prašom atvežti tiesiai į salę prieš išpardavimą.

– Mišios balandžio 27, sekmadienį: 8.15 v.r. už a. a. Gadeikių šeimos mirusius; 9.15 v.r. už a. a. Jozefą; 10.15 v.r. už a. a. Juozą Nevulį, a. a. Arnoldą Olį ir a. a. Nijolę Šostakaitę; 11.30 už gyvus ir mirusius parapijiečius.

A. a. Augustino Kuolo atminimui pagerbti, užjausdamas artimuosius, L. Tamošauskas "Tėviškės žiburiams" aukojo \$20.

A. a. Alfonso Dausos, mylimo tėvelio, trisdešimt mirties metinių prisiminimui (1967 m. balandžio 15 d.), dukte Aldona ir žentas Mečys Empakeriai "Tėviškės žiburiams" aukojo \$50.

A. a. Juozo Lukoševičiaus atminimui, užjausdamas seserį Moniką Povilaitienę, brolių dr. Petrą Lukoševičių ir šeimą, S. V. Aušrotai "Tėviškės žiburiams" aukojo \$20.

A. a. Juozo Lukoševičiaus atminimui pagerbti tremtinių vaikų mokyklai "Lietuvių Namai" Vilniuje E. Lorencienė ir A. H. Stepaičiai paukojo po \$25.

A. a. Juozo Lukoševičiaus, iškeliavusio amžinybėn, atminimui vietoje gėlių Vanda, Šarūnas, Asta, Kastytis, Tauras ir Audra Norvaišios "Tėviškės žiburiams" aukojo \$100.

Algimantas Eimantas, ilgametis KLB veikėjas, Tėvynės sėgos (Lietuvos konservatorių) narys ir Otavos skyriaus įsteigėjas, prieš Lietuvos savivaldybių rinkimus padėjo konservatoriams važinėdamas po kraštą ir susitikdamas su žmonėmis priešrinkiminiuose susirinkimuose bei kitomis progomis.

Balandžio 18 d. jis aplankė "Tėviškės žiburį" redakciją, papasakojo apie praėjusius rinkimus, žmonių nuotaikas ir viltingai. Pranešė, kad Lietuvos seimo pirmininko Vyt. Landsbergio kvietimu, nuo gegužės 1 d. pradeda Vilniuje dirbti Lietuvos respublikos seimo pirmininko sekretoriato vadovu.

Developpement international Desjardins

DARBO PASIŪLA

POZICIJA UŽSIENYJE – patarėjas remti kredito unių tinklą

Mandato trukmė – 3 metai. Jo pradžia 1997 m. liepos mėn.

Darbo vieta – Kaunas, Lietuva

Paaikškinimas:

Per paskutiniuosius trejus metus DID aktyviai bendradarbiauja Lietuvos kredito unių tinklo įvedime. Šiuo metu yra aštuonios veikiančios kredito unių, kurių bendri aktyvai siekia \$150,000. Vienas iš pagrindinių pasiekimų per pirmąjį šio projekto tarpsnį buvo Lietuvos respublikos seimo priimtas Kredito unių įstatymas. Bet šio įstatymo griežtas pritaikymas bei daugybė komercinių bankų bankrotų ne tik labai pristabdė kredito unių tinklo plėtrą, bet ir sukėlė lietuvių nepasitikėjimą visomis finansinėmis institucijomis.

Šalia ankstyvesnės veiklos šios techninės paramos antrasis tarpsnis įves "prasiskverbimo į rinką" (market penetration) strategiją. Todėl pagrindinės patarėjo užduotys yra:

- * Didinant kredito unių skaičių žemės ūkio srityje, didinti dabartinį tinklą.
- * Įvairinti tinklą, įsteigiant mažiausiai 10 ne žemės ūkio paskirties kredito unių.
- * Dalyvauti valstybinės draugijos steigime ir plėsti pagrindines priemones, reikalingas šio tinklo didinimui.

Pagrindiniai darbai:

- * Vykdyti rinkos tyrimus norint padidinti narių skaičių ir pritraukti daugiau santaupų
- * Ieškoti naujų taupymo ir paskolų produktų norint paskatinti narių dalyvavimą kredito unijose
- * Prisidėti prie mokymo metodų paruošimo
- * Paruošti vienkartinės pagalbos mandatus Desjardins specialistų iškvičimo atvejais ir įvesti jų paruoštus rezultatus
- * Koordinuoti projekto darbų eigą su įvairiais partneriais
- * Dalyvauti įvairių ataskaitų apie projektą parengime

Reikalaujamos kvalifikacijos:

- * Universiteto diplomas: Marketing, Business arba Finance ir 5 metai patirties, davusios supratimą ir sugebėjimą produktų ir paslaugų įvedimui kooperatinėse, finansinėse institucijose
- * Ypatingas susipažinimas ir sugebėjimas rinkos tyrimuose, plėtojant taupymo ir paskolų produktus
- * Gera pažintis vaidmens bei atsakomybių, priklausantių valstybinei kredito unių draugijai
- * Sugebėjimas veiksmingai vadovauti projektui, laikytis nustatytų terminų, globoti ištekliais
- * Sugebėjimas perduoti savo tyrinėjimus bei sprendimus
- * Sugebėjimas dirbti įvairiuose strategijos lygiuose su įvairiais veikėjais
- * Kalbantis angliskai ir galintis išmokyti lietuvių kalbą

Darbo sąlygos:

DID siūlo konkuruojantį atlyginimą ir pilnus dabartinius Desjardins judėjimo "fringe benefits" bei įvairius priedus mokamus patarėjams, kurie skiriami į užsienį. Besidomintys prašomi atsiųsti savo "curriculum vitae" iki 1997 m. gegužės 5 dienos:

Mme Helene Lacroix Pelletier, Service des ressources humaines,

Developpement international Desjardins (DID),

150, ave. des Commandeurs, Levis, Quebec G6V 6P8

Tel.: 418 835-2401 loc. 6045 Faksas: 418 833-0742

Ši pozicija yra siūloma ir moterims, ir vyrams.

(Šiame dokumente vartojama vyriškoji giminė teksto palengvinimui)

Antroji baltistikos mokslinė konferencija Europoje įvyks

1997 m. rugpjūčio 20-23 d.d. Vilniaus universitete. Tema: "Vertybės ir normos besikeičiančioje visuomenėje". Ryšiai: prof. Ona Voverienė, Vilniaus universitetas, Universiteto 3, 2734 Vilnius, Lietuva; tel. 370 2 634 018; faksas 370 2 634 829, elektroninis paštas: Benediktas.Juodka@cr.vu.lt. AABS inf.

Toronto lietuvių dramos teatras "Aitvaras", vadovaujamas jo įsteigėjos, režisierės, aktorės Aldonos Dargytės-Byzskiewicz, praeitą sekmadienį, balandžio 20, Lietuvių Namų Mindaugo menėje vieno veiksmo komedija "Uošvė į namus, ramybės nebus" ir iškilmingu pokyliu paminėjo savo veiklos 25-metį. Didžiulė salė vos sutalpino sevečius. Apie keturias valandas užtrukęs tas sukaktyvinis renginys, gerai suorganizuotas, sklandžiai praėjęs, paliko malonų įspūdį. (Plačiau kt.nr.).

"Tėviškės žiburį" redakciją pasiekė Lietuvos "Caritas" federacijos, Kauno arkivyskupijos skyriaus direktoriaus kun. Jono Babono ir Olgos Kazlienės to skyriaus veiklos "Mokslas šviesa" koordinatore pasirašytas ir arkivyskupo S. Tamkevičiaus pritarimu išleistas kreipimasis Lietuvos vaikų globos ir paramos reikalu. Rašte nurodoma, kad krašte esama apie 30,000 vaikataujančių vaikų, kurių dalis dėl jų šeimų materialinio ir moralinio skurdo nebelanko mokyklos ar į mokyklas susirenka nevalge. Parapijose pagal galimybes vykdomas vaikų maitinimas. Vaikų gerovei daug dirba Marijos krikščionių pagalbos seserys salezietės bei seserys prancišketės. Bet tokiu darbu reikia tvirtesnio medžiaginio pagrindo. Kreipimasis baigiamas žodžiais: "Jūsų suteikta pagalba padidins mūsų visų viltį išvysti būsimąją šviesią, praeities aukų vertą Lietuvą". Aukos siųsti adresu: Kanados lietuvių katalikų centras, 1011 College St., Toronto, Ont., M6H 1A8.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Pirma pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Stepono Šetkaus
* **dailės darbų paroda** *
Anapilio parodų salėje
1997 m. gegužės 11, sekm., 10 v.r. – 4 v.p.p.
Įėjimas laisvas.
Rengia St. Catharines lietuvių meno rėmėjų būrelis

Maloniai kviečiame Jus dalyvauti
MOTINOS DIENOS PIETUOSE
gegužės 11, sekmadienį. 12.30 v.p.p.,
Anapilio salėje. Programą atliks parapijos jaunimas.
* šiltas maistas, vynas *
Bilietų kaina: suaugusiems – \$15, jaunimui 13-18 m. – \$10, vaikams 7-12 m. – \$8, vaikams iki 6 m. – nemokamai.
Bilietai platinami iš anksto sekmadieniais parapijos salėje.
Rengia – Anapilio jaunų šeimų sekcija

DĖMESIO!
Lietuvių kredito kooperatyvas PARAMA
siūlo naują patarnavimą
PIRMAKARTINIAMS NAMŲ PIRKĖJAMS
Nekilnojamo turto paskolos
iki **95 %** įkainuotos namo vertės!
Ši paslauga teikiama visiems PARAMOS nariams ir ribotam nelietuvių naujų narių skaičiui.
Dėl išsamesnės informacijos prašome kreiptis į paskolų skyrių!
Tel. 416 532-1149
arba **416 207-9239**

KNYGA "Vladas Baltrušaitis, operos solistas", autorė Jūratė Viliūtė. Išeista "Scenos" 1996 m. Vilniuje Elenos Baltrušaitienės išdėmėmis. Gaunama Anapilio ir Prisikėlimo parapijų kioskuose.

CLEAN FOREVER. Valome kilimas, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausuosiu putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

Metinė **"TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ"** prenumerata oro paštu – 115 dolerių visuose pasaulio kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

PARDUODU dėl išvažiavimo pigia kaina miegamąjį baldų komplektą, SONY Stereo R.C. kamerą. Skambinti tel. 905 566-0510.

IEŠKOME auklės prižiūrėti 3,5 metų berniuką. Ji gyventų kartu ir atliktų namų ruošos darbus. Skambinti vakarais Inai tel. 416 614-7736.

FLORIDOJ PARDUODAMAS 2 miegamųjų su baldais butas "Baltic Apts.", St. Petersburg Beach. Kaina \$55,000. Teirautis tel. 905 227-4493 arba 813 367-7633.

MONTREALQUE

Pirmoji Komunija Aušros Vartų parapijoje bus gegužės 4 d. per 10 val. Mišias.

Kun. Izidorius Sadauskas, SDB, balandžio 9 d. "Rūtos" klube rodė vaizduojant iš savo veiklos su jaunimu naujai besikuriantioje Vilniaus Lazdynų parapijoje. Daugiausia buvo rodyta jaunimo choro savaitės išvyka į Lenkiją, kur visi buvo labai nuoširdžiai priimti ir apnakvydinti. Kun. I. Sadauskas, išbuves ilgesnį laiką šiame žemyne, balandžio 11 d. grįžo į Lietuvą.

"LK Mindaugo" ir "Neringos" jūros šaulių kuopos balandžio 13 d. surengė bendrą susirinkimą. Mažėjant narių skaičiui, nutarta abi kuopas sujungti ir netolimoje ateityje šaukti kitą susirinkimą, kuriame bus išrinkta nauja valdyba.

Klevų sulos ir sirupo gamybos pažiūrėti "Rūtos" klubas balandžio 14 d. surengė iškylą. Keturiolika

dalyvių trimis automobiliais važiavo prie Mount St. Gregoire apie 60 km. nuo Montrealio. Aplink šį kalną, apaugusį klevais ir vaismedžiais, yra išskūrusių daug įmonių, kurios verčiasi sirupo gamyba. Šiais metais dėl vėlyvo pavasario sula dar sunkiai varva, todėl mūsų iškylautojai negalėjo pamatyti pilnos sirupo gamybos eigos. Bet pasitaikęs gražus oras neapvylė – visi galėjo būti gryname ore ir skaniai pavagyti vienoje iš čia esančių valgyklų, kur paruoštas maistas daugiausia tinka su sirupu.

Buvę Aušros Vartų parapijiečiai Lilė (Bendžiūtė) ir Gintaras Jonas Adomonai iš Edmontono atsiųžė savo sūnelį į AV šventovę pakrikštyti. Kūdikis pakrikštytas Luko-Antano-Jono vardais. Krikšto tėvai – Stefanija Makauskaitė ir Andrius Ramsey. Krikštijo klebonas kun. Juozas Aranauskas, SJ. B.S.

LITAS
Montrealio lietuvių kredito unija
1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8
Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Namai – Automobiliai – Prekyba – Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 514 722-3545 FAX 514 722-3546
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRAKA, A.I.B.
PETRAS ADAMONIS, C.I.B. Res. 514 256-5355
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas nelpareigoja apsidrausti.

Kanados lietuvių fondas

Šiais metais buvo paskirta \$120,986 Kanados lietuvių parama Lietuvai ir išleivijai per Kanados lietuvių fondą.

Auksčiau paminėtą sumą sudaro gautos palūkanos už investuotą kapitalą, kuris žmonių suaukotas mažesnėmis sumomis ir palūkanomis. Aukotųjų yra 2274, kurių jau beveik pusė iškelia amžinybėn. Per daugiau kaip trisdešimt metų pasižventusių žmonių darbu ir dosnių lietuvių dėka kapitalas siekia \$2,161,133.00, ir gautos palūkanos būna išdalintos lietuvių reikams. Kaip ilgai fondas gyvuos, priklausys nuo fondo narių, nes jie turi lemiama žodį. Išsilaukęs daugiau kaip trisdešimt metų, fondas įgijęs daug praktikos paramos, šalpos bei stipendijų dalinime. Aukodami per Kanados lietuvių fondą galite būti tikri, kad Jūsų auką pateks ten, kur labiausiai reikalinga.

Šių metų balandžio mėn. 7 d. įvykusiame tarybos posėdyje buvo patvirtinta parama lietuviškoms organizacijoms Kanadoje. Skirstyma atliko komisija, susidedanti iš pirm. E. Čuplinskio, P. Kuro, B. Saplio, J. Kristolaičio, J. Gustainio ir rev. komisijos narės M. Povilaitienės. Laikantis statuto komisijos, paskirstymą privalo patvirtinti fondo taryba. Patvirtinta:

K. L. krašto valdybai\$43,000
K. LB muziejui-archyvai7,000
"Tėviškės žiburiams"5,000
"Nepriklausomai Lietuvai"2,500
Toronto ansambliai2,250
Junimo 16 gimnazijai1,500
Vokietijoje1,000
KLJ sąjungos veiklai1,000

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas). Skambinti Algai tel. 905 272-8323.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei patalysimų bendrovė, atlieka įvairius staliaus, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkiui, tel. 416 760-7181.

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ atlieka įvairiausių statybos-remonto darbus. Įvedame dujotiekius, oro ir vandens šildymo sistemas, atliekame visus elektros bei vandentiekio darbus, nusauginame rūsius, dengiame stogus ir t. t. Garantuojame gerą darbo kokybę. Skambinti Alvydui tel. 905 848-9628
416 609-5108 (pager).

KLJ sąjungos atstovams
IX kongrese.....1,000
Toronto chorui "Volungė"1,000
KLJ žurnalistų sąjungai1,000
Prisikėlimo parapijai1,000
Hamiltono sporto klubui
"Kovas"1,000
Neringos stovyklai
3 kanad. vadovams900
Hamiltono ateitininkų kuopai500
Toronto ateitininkų kuopai500
Toronto "Šatrijos"
skaučių tunti500
Toronto "Rambyno"
skaučių tunti500
"Romuvos" stovyklavietės
remontui500
"Romuvos" 35-čio stovyklai500
Londono chorui "Pašvaistė"500
Toronto vyrų chorui "Aras"500
Hamiltono teatrui "Aukuras"500
Toronto teatrui "Aitvaras"500
Hamiltono taut. šokių vienetei
"Gyvataras"500
Anapilio vaikų darželiui500
Toronto moksleiviams
ateitininkams300
Toronto pensininkų chorui
"Daina"300

Lietuvių radijo valandėlei
Montrealyje300
Vankuverio sporto klubui
"Viltis"300
Toronto liet. filatelistų kl.100
Hamiltono lietuvių radijo
valandėlei100

Iš viso: \$78,050

Netrukus bus skirstoma parama Lietuvai. Yra numatyta \$26,000 išdalinimui. Birželis yra stipendijų skirstymo mėnuo. Jei būtų neaiškumų, kreiptis į Pelnos skirstymo komisijos pirmininką inž. Eugenijų Čuplinską, tel. 416 533-7425.

KLJ taryba

CANDLELIGHT CATERING

gaminamas maistas pokyliams, vestuvėms, mergvakariams, krikštynoms ir pusrėčiams. Parūpiname gėles. Skambinti tel. 416 622-9753
Joanai Bubulienei.

DĖL PAŠTO VĖLAVIMŲ galima skųstis skambinant 416 979-8822 arba 1-800-267-1177. Palikti adresą su pašto kodu. Kuo daugiau bus užregistruota adresų, kuriems vėluojasi laiško pristatymas, tuo bus atkreiptas didesnis dėmesys.

INCOME TAX PARUOŠIMAS
Kaina nuo \$20
Skambinti tel.
416 234-9696
Kristina Genienė,
baigusi H&R Block
Income Tax kursą

RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor Str. W., Toronto, Ont. M6P 1A9

Namų pirkimo ir pardavimo klausimais, prašau, kreipkitės į mane. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

TEL. 416 769-1616

Gintautas Tumosa

Nemokamas namų įvertinimas

